O B E C V E Ľ K Á L O M N I C A

Návrh VZN vyvesený na úradnej tabuli a zverejnený na internetovej stránke obce dňa: 30. 11. 2016
Návrh VZN zvesený z úradnej tabule a internetovej stránky obce dňa: 15. 12. 2016
VZN vyvesené na úradnej tabuli a zverejnené na internetovej stránke obce dňa: 16. 12. 2016
VZN nadobúda účinnosť dňa: 01. 01. 2017

Obec Veľká Lomnica podľa § 6 ods. 1 zákona č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov.

v y d á v a

pre územie Obce Veľká Lomnica

VŠEOBECNE ZÁVÄZNÉ NARIADENIE

Č. 7/2016.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Veľká Lomnica

na roky 2017 - 2021

Všeobecne záväzné nariadenie Obce Veľká Lomnica
Komunitný plán sociálnych služieb obce Veľká Lomnica na roky 2017 - 2021

Obecné zastupiteľstvo vo Veľkej Lomnici v súlade s ustanovením § 6 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a ustanoveniami zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) sa uznieslo na tomto všeobecne záväznom nariadení (ďalej len „VZN“) pre Obec Veľká Lomnica.

OBSAH

ÚVOD 4

1 Základné vymedzenie problematiky 5

1.1 Podstata komunitného plánovania 5
1.2 Hlavné princípy komunitného plánovania 6
1.3 Úloha obce v procese tvorby a naplňovania plánu sociálnych služieb 7
1.4 Východiská a dokumenty nadväzujúce na tvorbu komunitného plánu 7

2 ANALYTICKÁ ČASŤ 10

2.1 Základný popis územia 10
2.2 Sociodemografická analýza 10
2.3 Analýza poskytovateľov sociálnych služieb 22
2.4 SWOT analýza 29
2.5 Zhodnotenie hlavných disparít a faktorov rozvoja 33

3 STRATEGICKÁ ČASŤ 35

3.1 Prehľad strategických cieľov, prioritných oblastí a opatrení v týchto oblastiach 35

4 REALIZAČNÁ ČASŤ 40

4.1 Implementácia 40
4.2 Monitoring a hodnotenie 41

ZÁVER 42

ZOZNAM TABULIEK 43

ZOZNAM GRAFOV 45

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV 47

PRÍLOHA - PRIESKUM 49

ÚVOD

Transformačné procesy spojené s decentralizáciou štátnej správy a skutočnosť, že Slovenská republika je členskou krajinou Európskej únie, sa prejavili aj v sociálnej oblasti. Vytvárajú sa základy otvorenej občianskej spoločnosti v prostredí miest a obcí. Je to nový fenomén prijatia myšlienky a učenia sa jej uplatňovania v praxi – žiť komunitne a pre komunitu, spoločne identifikovať problémy a spoločne prispievať k riešeniu. Komunitné spoločenstvá umožňujú vytvárať a zažiť nehierarchické, veľmi hlboké medziľudské väzby, ťažko realizovateľné v súčasnom sociálnom prostredí. Umožňuje ľuďom prijať, transcendovať a oslavovať ich rozdielnosti a odlišnosti, čo ich spoluzúčastňuje komunikovať efektívne, otvorene a spolupracovať na dosiahnutí cieľov, ktoré boli vytýčené pre spoločné dobro.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Veľká Lomnica je otvorený strednodobý rozvojový dokument obsahujúci analýzu sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej sociálneho vývoja, stanovenie cieľov a prvoradých potrieb, určenie prioritných potrieb v rozvoji sociálnej infraštruktúry.

Komunitný plán sociálnych služieb nadväzuje na Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Veľká Lomnica na roky 2016 - 2023, pričom sa podrobnejšie venuje najmä sociálnej oblasti, oblasti bývania a infraštruktúry, zdravia a vzdelávania.

Povinnosť obce vypracovať komunitný plán sociálnych služieb vyplýva zo zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“).

Pri spracovávaní komunitného plánu obce Veľká Lomnica bolo postupované v súlade s dokumentom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny „Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 - 2020“ (2014).

V komunitnom pláne sociálnych služieb obce Veľká Lomnica sú zohľadnené miestne špecifiká a potreby obyvateľov obce i obyvateľov regiónu v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na jej území. Zároveň komunitný plán určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a tiež personálne, finančné, organizačné a prevádzkové podmienky na ich zabezpečenie.

Poslanci obecného zastupiteľstva, ako volení reprezentanti verejnosti, vytvárajú podpornú politickú klímu pre realizáciu komunitného plánu. Je veľmi dôležité, aby obec nariadením obecného zastupiteľstva deklarovala svoje odhodlanie rozvíjať sociálne služby (všeobecne záväzným nariadením).

1 ZÁKLADNÉ VYMEDZENIE PROBLEMATIKY

Komunitné plánovanie sa v súčasnosti dostáva čoraz viac do popredia a stáva sa súčasťou regionálnej či národnej politiky. Predstavuje trojdimenzionálny vzťah medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a užívateľmi sociálnych služieb. Je nástrojom, ktorý poukazuje na potreby občanov a následne hľadá riešenie ich sociálnych potrieb. Komunitné plánovanie zisťuje nedostatky v súvislosti s poskytovaním sociálnych služieb a stanovuje priority budúceho rozvoja.

1.1 Podstata komunitného plánovania

Komunita

Komunita je biologický, sociálny a psychologický fenomén. Jej multidimenzionálna a nejasná podstata ju robí ťažko definovateľnou a preto existuje množstvo definícii, ktoré nie vždy spolu korešpondujú. Na komunitu možno pozerať ako na proces, miesto alebo štruktúru a z toho príslušného pohľadu ju i definovať. Komunita je spoločenstvom ľudí žijúcich alebo spolupracujúcich v jednej inštitúcii alebo v jednej lokalite. Komunita má svoju atmosféru, svoje spôsoby komunikácie, svoju hranicu, ktorá môže byť viac či menej priepustná voči okoliu. (Matoušek, 2003). V prípade geografickej komunity majú jej členovia konkrétne vzťahy k miestu svojho bydliska a jeho okoliu a môžu byť v podobnej sociálnej, ekonomickej a spoločenskej situácii ako iní obyvatelia tej istej časti. Sociálna komunita zase predstavuje skupinu osôb, ktoré majú spoločné sociálne znaky, prevažne sociálneho znevýhodnenia. Jedná sa teda o skupiny ľudí. Ktoré môžu byť organizované, ale aj neorganizované, majú spoločné problémy, hodnoty a záujmy a sú schopní dohodnúť sa na spoločnom riešení.

Komunitné plánovanie

Komunitné plánovanie je jedna zo základných metód riadenia rozvojových procesov. Jej obsahom je absorbovať názory celej komunity, ktoré umožnia spracovať podkladové materiály pre rôzne oblasti verejného života. Ide o proces, ktorý pomáha v spolupráci s komunitou na plánovaní a poskytovaní lepších a kvalitnejších služieb, ktoré budú znamenať skutočný prínos a zmenu v životoch ľudí. Pre potreby komunitného plánovania sociálnych služieb obec komunitným plánovaním hľadá spôsob pomoci určitým sociálnym skupinám obyvateľov obce, ktoré takúto pomoc potrebujú.

Komunitný plán sociálnych služieb

Hlavným nástrojom komunitného plánovania je Komunitný plán sociálnych služieb, ktorý stanovuje krátkodobé ciele a priority, a smeruje k dosiahnutiu dlhodobej vízie rozvoja sociálnych služieb v regióne. Jeho náplňou je identifikovať sociálne problémy obce a zvoliť stratégiu riešenia so zreteľom na klienta, poskytovateľov služieb, technickej vybavenosti a pod. Výsledkom je strategický dokument, ktorý reflektuje potreby a kapacitu komunity, snaží sa aktívne zapájať čo najväčší počet obyvateľov do jeho tvorby, čo prispieva k pocitu väčšej demokracie na lokálnej úrovni a teda napĺňa cieľ rozširovania a skvalitňovania poskytovania sociálnych služieb v obci.

Zákon o sociálnych službách ukladá obciam a mestám povinnosť plánovať sociálne služby na základe komunitného plánovania. Podľa §83 ods.2 zákona o sociálnych službách: *„Obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja*

sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.“

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb obsahuje podľa zákona o sociálnych službách:

a) analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku vrátane vyhodnotenia materiálno-technického vybavenia sociálnych služieb a vzdelanostnej štruktúry zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby,
b) analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb a cieľových skupín,
c) analýzu sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku,
d) určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku,
e) časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb vrátane určenia personálnych podmienok, finančných podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok na ich realizáciu,
f) spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb.

Účastníci komunitného plánu sociálnych služieb

K hlavným účastníkom tvorby plánu patrí tzv. komunitná triáda a to zadávatelia, ktorých predstavuje väčšinou obec alebo ňou poverené osoby, ďalej poskytovatelia, ktorí na určenom území poskytujú sociálne služby. Treťou zložkou sú prijímatelia sociálnych služieb, pre ktorých je komunitný plán určený a zároveň o potreby ktorých sa plán opiera.
Prijímateľmi sociálnych služieb sú tí, ktorí sa ocitli v nepriaznivej životnej situácii. Stávajú sa odkázanými na pomoc iných. Je to teda každý občan, ktorý k naplneniu svojich potrieb a predstáv potrebuje pomoc sociálnych služieb. Prijímateľom resp. užívateľom sociálnych služieb sa môže stať v priebehu svojho života každý občan.
Poskytovatelia sociálnych služieb, či už verejní alebo neverejní, predstavujú skupinu, ktorá poskytuje služby práve užívateľom a ktorí spĺňajú podmienky pre poskytovanie sociálnej služby určené zákonom o sociálnych službách. Poskytovatelia soc. služieb prispôsobujú svoju ponuku a realizáciu služieb na potreby užívateľov.
Zadávatelia sociálnych služieb sú zodpovední za zaistenie sociálnych služieb, ktoré zodpovedajú miestnym potrebám, t. j. obec alebo kraj.

1. 2 Hlavné princípy komunitného plánovania

Pri tvorbe komunitného plánu je potrebné dodržiavať určité zásady:

- **Partnerstvo medzi účastníkmi komunitného plánovania** - potreby a ciele všetkých účastníkov majú rovnakú váhu. Názorom všetkých strán musí byť venovaný rovnaký priestor.
- **Zapájanie miestneho spoločenstva** - rôzne formy oslovenia a zapojenia verejnosti tak, aby ponuka na spoluprácu bola zrozumiteľná (napr. podľa špecifík komunity, spôsobu života, záujmov, etnickej príslušnosti a pod.) Nikto nemá byť diskriminovaný a vylučovaný. Hľadanie nových ľudských a finančných zdrojov - významnú úlohu v tejto oblasti zohráva spolupráca s podnikateľskými subjektmi, ktoré sa angažujú v sociálnej

oblasti, pomoc dobrovoľníkov v sociálnej oblasti, svojpomocné skupiny, pomoc rodiny, susedská výpomoc a pod.

- **Práca s informáciami** - rovnaký prístup k informáciám pre všetkých, ktorí sa plánovania zúčastňujú a zabezpečiť odovzdávanie informácií verejnosti. Pravidelné sprostredkovávanie informácií je zárukou spätnej väzby - pripomienok a podnetov zo strany všetkých účastníkov.
- **Priebeh spracovávania komunitného plánu** - je rovnako dôležitý ako výsledný dokument - proces komunitného plánu je založený na vyhľadávaní, zapájaní a diskusii rôznych ľudí, čo zabezpečuje, že navrhovaný systém sociálnych služieb je jedinečný, neopakovateľný a plne zodpovedá miestnym potrebám, podmienkam a zdrojom.
- **Zohľadnenie už vytvorenej a osvedčenej spolupráce** - dobre fungujúca spolupráca medzi všetkými účastníkmi komunitného plánu prináša kvalitnejšiu ponuku sociálnych služieb.
- **Kompromis priania a možností** - výsledkom komunitného plánu je vždy kompromisné riešenie medzi tým, čo chceme a tým, čo máme k dispozícii. Dôležitú úlohu zohráva spoločná dohoda, ktorá vymedzuje kto a ako sa bude na dosiahnutí cieľov komunitného plánu podieľať. (Gojová, 2006).

1.3 Úloha obce v procese tvorby a naplňovania plánu sociálnych služieb

Podľa zákona o sociálnych službách, poskytovanie sociálnych služieb sa považuje za služby vo verejnom záujme. Za verejný záujem sa považuje najmä poskytovanie sociálnej služby verejným poskytovateľom sociálnej služby prijímateľovi sociálnej služby, ktorý je na sociálnu službu odkázaný alebo poskytovanie sociálnej služby neverejným poskytovateľom sociálnej služby, ktorá v príslušnej obci alebo v príslušnom vyššom územnom celku chýba alebo je nedostatková. Verejný záujem pre poskytovanie sociálnych služieb sa považuje tiež vtedy, ak je v súlade s komunitným plánom obce alebo s koncepciou rozvoja sociálnych služieb v samosprávnom kraji.

Zákon o sociálnych službách ukladá obciam povinnosť vytvárať podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, vytvárať podmienky na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácii a riešenia miestnych sociálnych problémov. Úlohou obce je vypracovať komunitný plán sociálnych služieb v spolupráci s inými poskytovateľmi sociálnych služieb ako aj prijímateľmi sociálnych služieb na území obce. Obec určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie. Obec zverejňuje komunitný plán sociálnych služieb vhodným a obvyklým spôsobom.

Obec Veľká Lomnica vstupuje do procesu komunitného plánovania sociálnych služieb ako zadávateľ sociálnych služieb, čo znamená, že služby poskytuje alebo zabezpečuje prostredníctvom iných poskytovateľov sociálnych služieb a podieľa sa na spolufinancovaní.

Naplňovanie komunitného plánu sociálnych služieb v najbližšom období (2017 – 2021) bude financované z viacerých zdrojov hlavne s dôrazom na využitie Európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“).

1.4 Východiská a dokumenty nadväzujúce na tvorbu komunitného plánu

Komunitné plánovanie je proces, ktorý je charakteristický podielom účasti verejnosti, klientov a potencionálnych klientov na definovaní vlastných potrieb a hľadaní zdrojov, a možností riešenia problémov v rámci komunity. V priebehu tohto procesu spolupracujú užívatelia sociálnych služieb, poskytovatelia sociálnych služieb a zadávatelia sociálnych služieb, získavajú informácie o sebe navzájom, klienti resp. potencionálni klienti získavajú prehľad o poskytovaných sociálnych službách na území obce, poznávajú možnosti ako riešiť rôzne

problémy. Postupy a techniky komunitného plánovania slúžia k tomu, aby sa dotknuté cieľové skupiny a široká verejnosť mohli vyjadriť a aktívne sa zapojiť do prípravy podkladov pre strategické rozhodnutia v obci pre oblasť sociálnych služieb. Charakteristickým znakom komunitného plánovania je zapájanie všetkých, ktorých sa prejednávaná oblasť týka, dialóg a vyjednávanie a dosahovanie výsledkov prijatých a podporovaných väčšinou účastníkov.

Komunitný plán sociálnych služieb (ďalej len „KPSS“) nadväzuje na Komunitný plán sociálnych služieb pre obdobie rokov 2012 – 2016 a jeho príprava bola zahájená na jar roku 2016. Poradným orgánom bola komisia finančná a sociálnych vecí zriadená pri obecnom zastupiteľstve. KPSS obce Veľká Lomnica predstavuje krátkodobý až strednodobý programový dokument sociálnej politiky obce v oblasti rozvoja sociálnych služieb a ako nástroj rozvojových procesov sociálnej politiky obce Veľká Lomnica stanovuje ciele, opatrenia a konkrétne aktivity na zabezpečenie rozvoja sociálnych služieb, ktoré vyplývajú z rôznych dokumentov a zákonov.

Na úrovni EÚ sociálnu politiku a jej plánovanie vymedzujú nasledovné dokumenty:

Amsterdamská zmluva – hlava IX, články 136 – 145. Amsterdamská zmluva posilňuje základné princípy ako sú ľudské práva a sociálne práva.

Lisabonská zmluva - program radikálnej obnovy EÚ v ekonomickej a sociálnej oblasti

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Dohovor o právach dieťaťa

Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím

Európska sociálna charta

Na úrovni SR je sociálna politika a plánovanie sociálnych služieb vymedzené v nasledovných dokumentoch:

Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014-2020 – OP Ľudské zdroje 2014 – 2020. Cieľom dokumentu je:

a) zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov na 72% do roku 2020 (zo 65% v rokoch 2011 až 2013),
b) znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2% do roku 2020 (z 20,5% v roku 2012).

V súčasnosti sa na Slovensku za najviac ohrozených rizikom chudoby a sociálnym vylúčením považujú, nezamestnaní, mladí ľudia, neúplné rodiny, viacdetné rodiny, osoby so zdravotným postihnutím a taktiež zamestnaní s nízkou vzdelanostnou úrovňou, ľudia bez prístrešia, drogovo a inak závislí, chronicky chorí pacienti a pod.

Opatrenia zamerané na prechod od inštitucionálnej starostlivosti ku komunitnej s využitím európskych štrukturálnych a investičných fondov na podporu rozvoja komunitných služieb a na zvyšovanie povedomia o situácii ľudí so zdravotným postihnutím žijúcich v špecializovaných zariadeniach, najmä detí a starých ľudí, nadväzujú na formulované ciele a nástroje EÚ v danej oblasti. V súlade s odporúčaním Európskej komisie sa finančné zdroje EŠIF majú využívať predovšetkým na vytváranie nových služieb založených na komunitnom princípe. Služby vytvorené a poskytované danou komunitou majú prioritne slúžiť pre jej členov, čím sa zachovávajú ich prirodzené sociálne vzťahy.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020. Cieľom dokumentu je:

a) Zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho nediskriminačného prístupu s dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti,
b) zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
c) zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
d) zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho odkázaného člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluhe,
e) deinštitucionalizovať sociálne služby,
f) presadiť princíp integrovanej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti,
g) zaviesť systém zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020

Národný program aktívneho starnutia 2014 – 2020

Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019

Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020

Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov

Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov

Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

V Akčnom pláne Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Veľká Lomnica na roky 2016 - 2023, ktorý tvorí 3 prioritné oblasti: ekonomická, sociálna a enviromentálna je v sociálnej oblasti vízia zabezpečenia kvalitných sociálnych služieb.

Pre naplnenie uvedenej prioritnej oblasti – sociálnej, sú prijaté opatrenia:

a) podpora vzniku nových pracovných miest,
b) zabezpečenie kvalitných zdravotníckych služieb,
c) podpora zlepšenia materiálno technických podmienok základnej školy a materskej školy,
d) zabezpečenie kvalitných sociálnych služieb.

Vyššie uvedené dokumenty, zákony sú základnými východiskami pri návrhu a tvorbe KPSS.

2 ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť predstavuje a zahŕňa východiská komunitného plánovania, ktoré vystupujú ako súhrn kvantitatívnych a kvalitatívnych znakov a charakteristík súčasného stavu na úrovni komunity. Majú analytický a hodnotiaci charakter, potvrdzujú opodstatnenosť potrieb a správnosť vytýčených cieľov. Zároveň analytická časť poukazuje na budúci vývoj obce s dôrazom na riziká a ohrozenia, ktoré môžeme očakávať vo vzájomnej väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie, ako aj využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia obce.

Predpokladom pre vytváranie dlhodobejšej stratégie obce je sociálna analýza, ktorá pomôže k lepšiemu poznaniu jej sociálnej problematiky. Je to zdroj informácií potrebný pre zabezpečenie a tvorbu služieb na mieru potrieb občanov, k presunu služieb čo najbližšie k občanovi a jeho prirodzenému spôsobu života, k zabezpečeniu finančných prostriedkov na pokrytie nákladov sociálnych aktivít.

2.1 Základný popis územia

Obec Veľká Lomnica a celý kataster patrí do Prešovského kraja a do okresu Kežmarok. Okres Kežmarok patrí podľa zverejnenia, dňa 21. 07. 2016, Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny SR do zoznamu najmenej rozvinutých okresov podľa zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Tabuľka 1 Základná charakteristika obce Veľká Lomnica

Ukazovateľ	Hodnota
Názov okresu	Kežmarok
Názov kraja	Prešovský
Štatút obce	obec
PSČ	05952
Telefónne smerové číslo	052
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1257
Nadmorská výška obce - mesta v m	647
Celková výmera územia obce [m_2]	19 117 922
Hustota obyvateľstva na km_2	235,04

Zdroj: ŠÚ SR (údaje k 31.12.2014)

Obec Veľká Lomnica sa nachádza v predpolí Vysokých Tatier. Rieka Poprad delí územie na severnú ľavo-brežnú časť, ktorá siaha až po úpätie Lomnického štítu a na juhovýchodnú pravo-brežnú časť, ktorá územím okolo vrchu Barich zasahuje do Vrbovskej vrchoviny.

2.2 Sociodemografická analýza

Obec Veľká Lomnica s celkovým počtom obyvateľov 4677 (k 16.8.2016) sa zaraďuje medzi veľké obce.

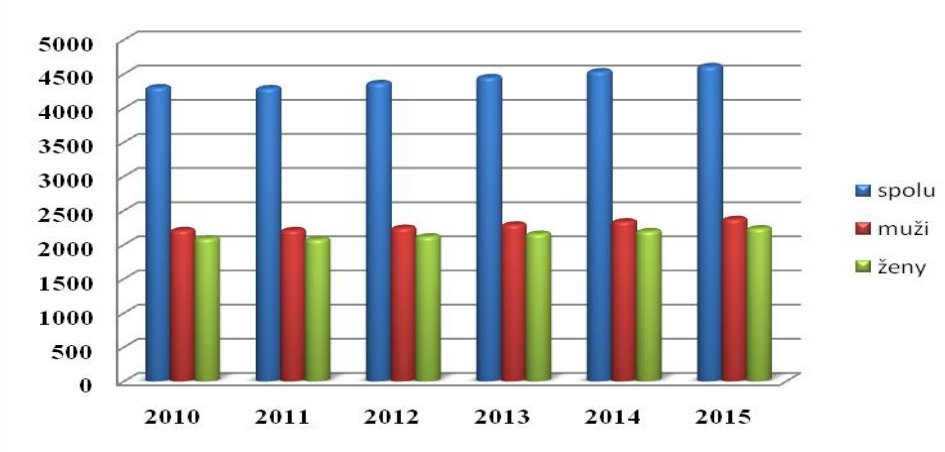
Prehľad celkového vývoja počtu obyvateľov obce je zobrazený v nasledujúcich tabuľkách a grafoch. Nižšie uvedená tabuľka zobrazuje stav trvale bývajúceho obyvateľstva obce Veľká Lomnica. Údaje sú uvádzané vždy k 31.12. príslušného roka.

Tabuľka 2 Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia v rokoch 2010 - 2015

Rok	Spolu	Muži	Ženy
2010	4303	2212	2091
2011	4289	2211	2078
2012	4364	2245	2119
2013	4451	2293	2158
2014	4536	2339	2197
2015	4612	2374	2238

Zdroj: Obec Veľká Lomnica (evidencia obyvateľstva)

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia v rokoch 2010 – 2015

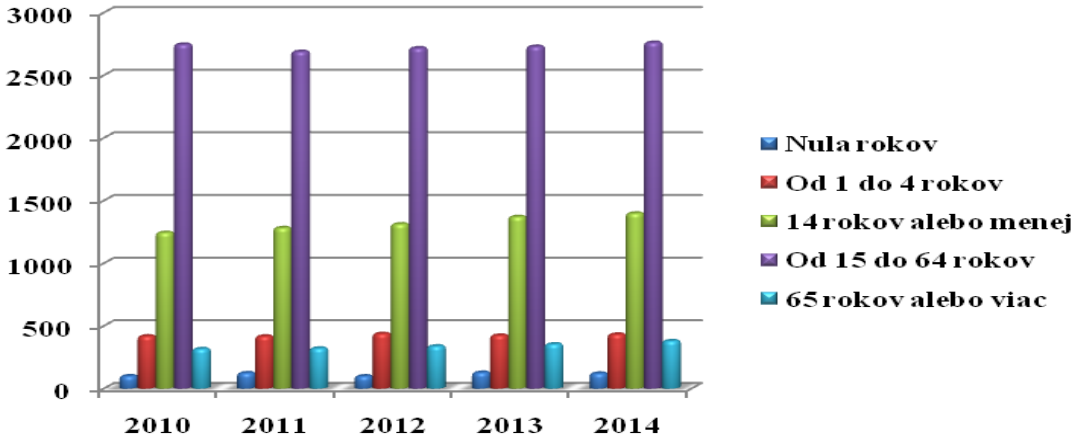
Z vyššie uvedeného tabuľkového a zároveň grafického znázornenia je evidentné, že vývoj počtu obyvateľov obce Veľká Lomnica má celkovo rastúcu tendenciu. Od roku 2010 kedy predstavovala hodnota počtu obyvateľov 4303 dohromady, nastáva postupný nárast počtu obyvateľov, kde ku dňu 31.12. 2015 predstavuje hodnota počtu obyvateľov 4612, čo je nárast o 309 obyvateľov za šesť rokov. Z prehľadu je možno vidieť, že mužské pohlavie mierne prevláda nad pohlavím ženským a táto tendencia sa počas porovnávaných šiestich rokov nemení.

Tabuľka 3 Obyvateľstvo obce Veľká Lomnica podľa vekových skupín v rokoch 2010 – 2014

Vekové skupiny	Rok				
	2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Nula rokov	99	123	98	127	120
Od 1 do 4 rokov	417	416	436	423	431
14 rokov alebo menej	1243	1281	1311	1370	1397
Od 15 do 64 rokov	2745	2688	2716	2728	2760
65 rokov alebo viac	315	320	337	353	379

Zdroj: PHSR obce Veľká Lomnica na roky 2016 – 2023

Graf 2 Obyvateľstvo obce Veľká Lomnica podľa vekových skupín v rokoch 2010 – 2014

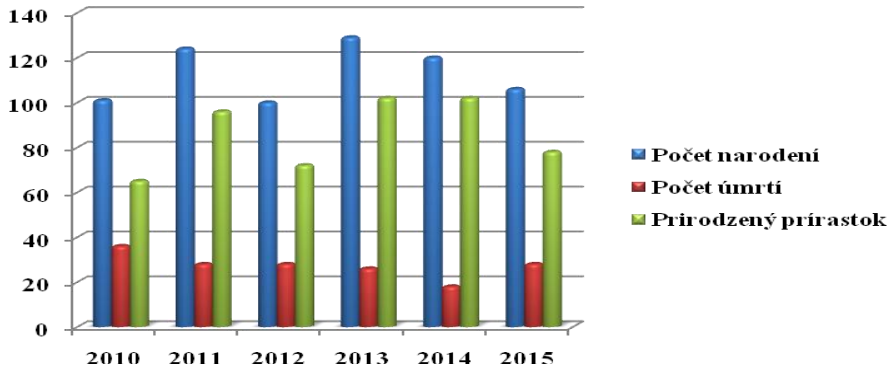
Uvedený prehľad obyvateľstva podľa vekových skupín znázorňuje mierne zvyšovanie hodnoty každej vekovej skupiny. Z uvedenej tabuľky vyplýva skutočnosť, že každoročne sa od roku 2010 až po rok 2014 zvyšuje počet obyvateľstva v jednotlivých vekových skupinách aj napriek miernemu poklesu z roka 2011 na rok 2012 vo vekovej hranici nula rokov, z roka 2012 na rok 2013 vo veku od 1 do 4 rokov a taktiež vo vekovej skupine od 15 do 64 rokov na prelome rokov 2010 a 2011. Z uvedeného prehľadu možno usudzovať, že aj napriek miernym poklesom u vyššie spomínaných vekových skupín v jednotlivých rokoch nebude nastupovať trend „prestarnutého obyvateľstva“. Zároveň možno vyčítať, že najpočetnejšiu skupinu obyvateľstva tvorí veková hranica od 15 do 64 rokov a druhou najpočetnejšou vekovou skupinou je hranica veku od 14 rokov a menej. Najnižšiu hodnotu zaznamenáva obec Veľká Lomnica vo vekovej hranici nula rokov čo naznačuje, že obec Veľká Lomnica sa nijako nevymyká súčasnému trendu nízkej pôrodnosti zaznamenanej nielen v Prešovskom kraji, ale aj na Slovensku.

Tabuľka 4 Počet narodení a úmrtí v obci Veľká Lomnica v rokoch 2010 – 2015

Obyvateľstvo (osoba)	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet narodení	101	124	100	129	120	106
Počet úmrtí	36	28	28	26	18	28
Prirodzený prírastok	65	96	72	102	102	78

Zdroj: ŠÚ SR a Obec Veľká Lomnica (evidencia obyvateľstva)

Graf 3 Počet narodení a úmrtí v obci Veľká Lomnica v rokoch 2010 – 2015

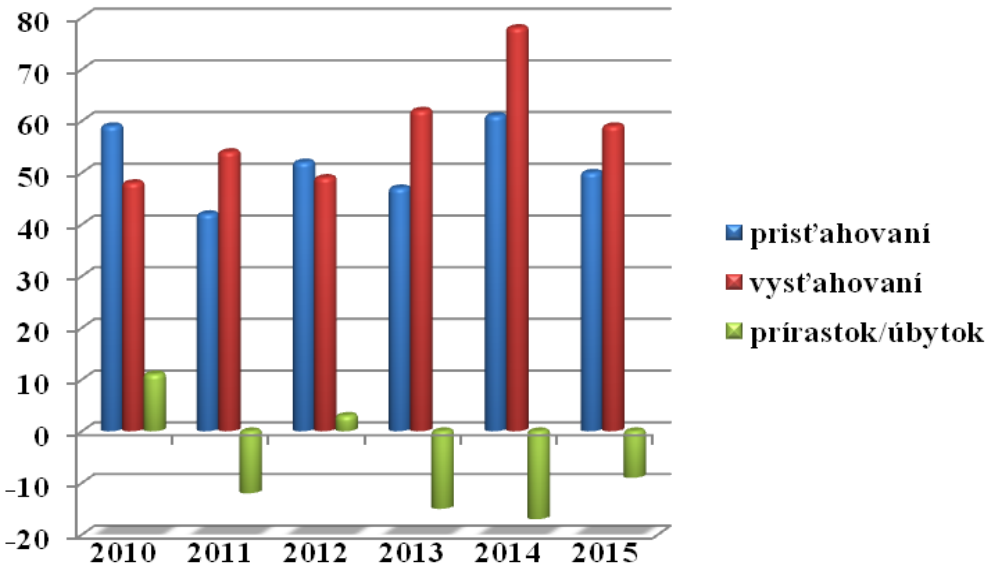
Údaje o prirodzenom prírastku majú za poslednú dekádu vzostupnú tendenciu, rovnako zaznamenávame viac narodení ako úmrtí. Výrazne kladné hodnoty boli hlavne zaznamenané v rokoch 2013 a roku 2014 kde prirodzený prírastok dosiahol hodnotu 102. Najviac detí sa narodilo v roku 2013 a v roku 2011. Naopak najnižšia pôrodnosť bola zaznamená v roku 2015, 2012 a v roku 2010 kde hodnota narodených obyvateľov bola 106, 100 a 101. V roku 2010 dosahovala úmrtnosť najvyššiu hodnotu a najmenej obyvateľov zomrelo v roku 2014, čo znázorňuje aj vyššie uvedená tabuľka a graf.

Tabuľka 5 Migrácia obyvateľstva obce Veľká Lomnica – prírastok (úbytok) obyvateľstva v rokoch 2010 - 2015

Obyvateľstvo (osoba)	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
prisťahovaní	59	42	52	47	61	50
vysťahovaní	48	54	49	62	78	59
prírastok/úbytok	11	-12	3	-15	-17	-9

Zdroj: ŠÚ SR a Obec Veľká Lomnica (evidencia obyvateľstva)

Graf 4 Migrácia obyvateľstva obce Veľká Lomnica – prírastok (úbytok) obyvateľstva v rokoch 2010 - 2015

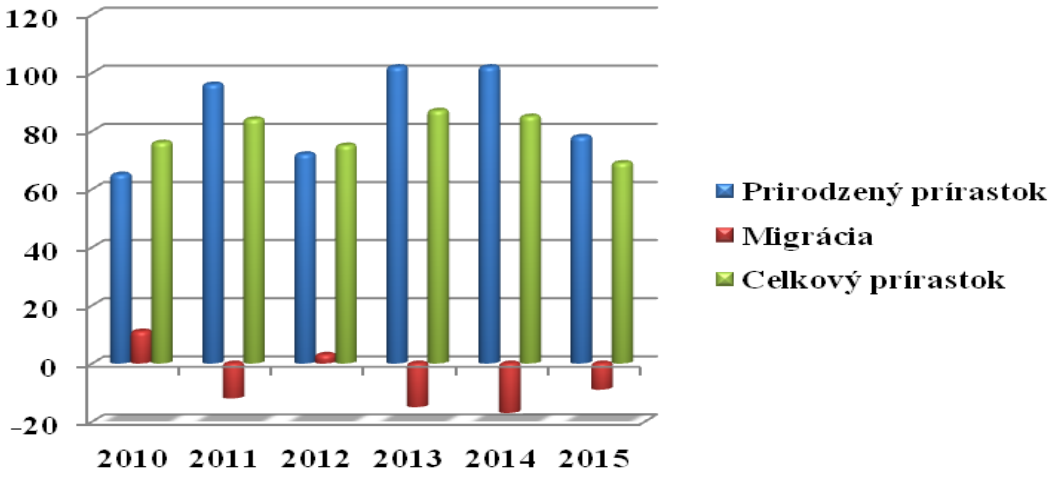

Tabuľka 6 Celkový prírastok/úbytok obyvateľstva obce Veľká Lomnica v rokoch 2010 - 2015

Obyvateľstvo (osoba)	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Prirodzený prírastok	65	96	72	102	102	78
Migrácia	11	-12	3	-15	-17	-9
Celkový prírastok	76	84	75	87	85	69

Zdroj: ŠÚ SR a Obec Veľká Lomnica (evidencia obyvateľstva)

Graf 5 Celkový prírastok/úbytok obyvateľstva obce Veľká Lomnica v rokoch 2010 – 2015

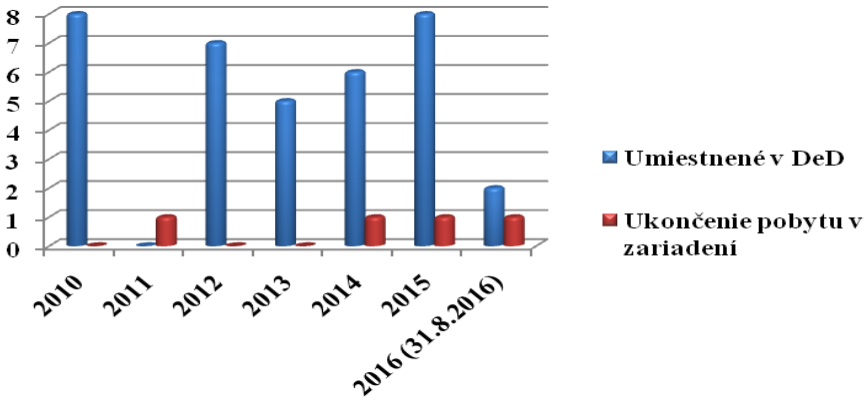
Jedným z najviac citlivých faktorov sociálno-ekonomického rozvoja je ukazovateľ migrácie obyvateľstva. S výnimkou dvoch rokov, a to roku 2010 a 2012 kde hodnota prírastku sa pohybuje v kladných číslach dosahuje migračné saldo záporné hodnoty. Tento stále zvyšujúci sa záporný ukazovateľ prírastku/úbytku je výsledkom vysokého odchodu mladých ľudí (hlavne ľudí v produktívnom veku) za lepšími pracovnými podmienkami. Z hľadiska vekovej štruktúry teda možno očakávať, že počet obyvateľov v produktívnom veku bude ubúdať. Nastane teda pokles o ekonomicky aktívnych obyvateľov, ktorý je možný spomaliť vytvorením vhodných podmienok hlavne pre mladých ľudí a tým znížiť počet nemigrovaných obyvateľov obce Veľká Lomnica. Negatívny trend migračného salda v konečnom dôsledku ovplyvňuje aj celkový pohyb obyvateľov v obci Veľká Lomnica.

Tabuľka 7 Počet detí nad ktorými bola nariadená náhradná rodinná starostlivosť formou ústavnej starostlivosti

Stav v danom roku	Rok						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (31.8.2016)
Umiestnené v DeD	8	0	7	5	6	8	2
Ukončenie pobytu v zariadení	0	1	0	0	1	1	1

Zdroj: Obec Veľká Lomnica (sociálne služby)

Graf 6 Počet detí nad ktorými bola nariadená náhradná rodinná starostlivosť formou ústavnej starostlivosti

Z vyššie uvedeného prehľadu je zrejmé, že počet detí, ktoré sú umiestňované v ústavnej starostlivosti je vyšší ako počet detí, ktoré majú ukončený pobyt v zariadení ústavnej starostlivosti.

Tabuľka 8 Počet žiakov v Základnej škole, Materskej škole a Spojenej škole v šk. roku 2015/2016

Typ školy	Počet žiakov
ZŠ	581
MŠ	93
Spojená škola	155
SPOLU	**829**

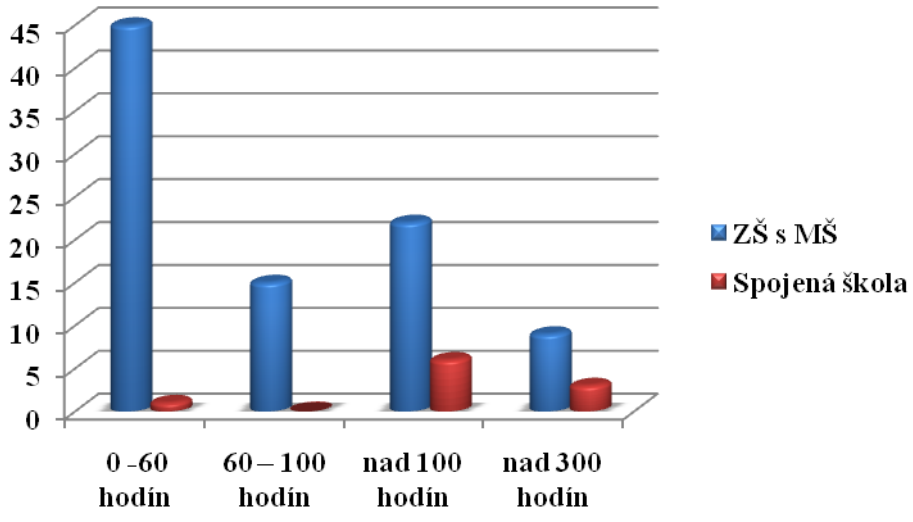
Zdroj: Obec Veľká Lomnica (školstvo)

Tabuľka 9 Počet záškolákov na území obce Veľká Lomnica

Počet vymeškaných hodín	Šk. rok 2015/2016	
	ZŠ s MŠ	Spojená škola
0 -60 hodín	45	1
60 – 100 hodín	15	0
nad 100 hodín	22	6
nad 300 hodín	9	3

Zdroj: Obec Veľká Lomnica (školstvo)

Graf 7 Počet záškolákov na území obce Veľká Lomnica

V zmysle zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení príslušných zákonov – v prípade, že maloleté dieťa s povinnou školskou dochádzkou má vymeškaných viac ako 16,5 neospravedlnených hodín, na základe upozornenia ZŠ ustanoví Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVR) osobitného príjemcu Príspevku na dieťa, ktorým sa stáva miestne príslušná obec na základe trvalého pobytu rodiča s dieťaťom.

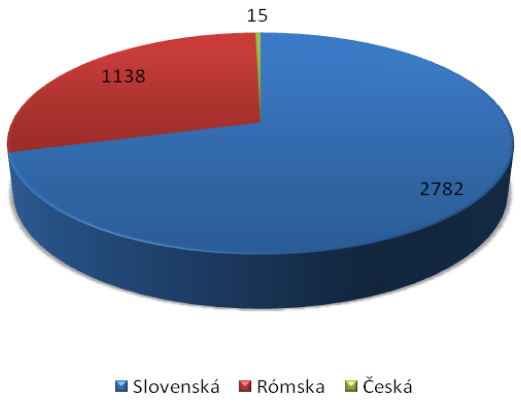
Tabuľka 10 Národnostná štruktúra obyvateľstva na území obce Veľká Lomnica

Národnosť	Počet osôb	Národnosť	Počet osôb	Národnosť	Počet osôb
Slovenská	2782	**Česká**	15	**Nezistená**	267
Maďarská	11	**Nemecká**	2		
Rómska	1138	**Poľská**	6		
Rusínska	2	**Bulharská**	1		
Ukrajinská	1	**Iná**	7		

Zdroj: SOBD 2011

Čo sa týka národnostného zloženia obce Veľká Lomnica – obec možno považovať za etnicky rôznorodú. Podľa výsledku posledného národnostného zloženia uskutočneného v roku 2011 podľa sčítania obyvateľstva, domov a bytov sa v prevažnej väčšine (70,70%) hlási obyvateľstvo k slovenskej národnosti. Druhou najpočetnejšou národnosťou uvádzanou v obci Veľká Lomnica je národnosť rómska, kde jej hodnota dosahuje počet 1138. Avšak uvedená hodnota je relatívny ukazovateľ, nakoľko pri sčítavaní obyvateľov, domov a bytov ide o sčítanie počtu obyvateľov hlásiacich sa k danej národnosti, no skutočný počet MRK v obci je ďaleko vyšší a presahuje vyše 2000 obyvateľov. Vysokým ukazovateľom národnosti je hodnota „nezistená“. Jej číslo dosahuje 267 obyvateľov. Z uvedeného faktu možno usúdiť, že 6,3 % obyvateľstva sa nehlási k žiadnej národnosti alebo nechce zverejniť svoju národnosť. Štvrtými evidovanými národnosťami je česká (hodnota 15) a maďarská (hodnota 11). Ostatné národnosti (rusínska, ukrajinská, nemecká, poľská, bulharská a iná) zásadne neovplyvňujú charakter obce nakoľko sú zastúpené vo veľmi nízkej miere. V nižšie uvedenom grafickom znázornení možno vidieť tri najpočetnejšie národnostné skupiny obce Veľká Lomnica.

Graf 8 Národnostná štruktúra obyvateľstva na území obce Veľká Lomnica – tri najpočetnejšie národnosti

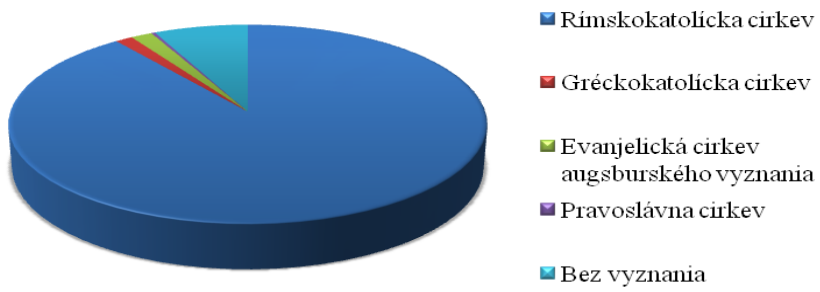
Tabuľka 11 Náboženská štruktúra obyvateľstva na území obce Veľká Lomnica

Náboženské vyznanie	muži	ženy	spolu
Rímskokatolícka cirkev	1703	1678	3381
Gréckokatolícka cirkev	27	23	50
Pravoslávna cirkev	4	7	11
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	35	27	62
Evanjelická cirkev metodistická	0	1	1
Apoštolská cirkev	1	1	2
Bratská jednota baptistov	4	5	9
Cirkev československá husitská	1	0	1
Cirkev adventistov siedmeho dňa	1	0	1
Kresťanské zbory	4	4	8
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	0	1	1
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	6	3	9
Bez vyznania	157	114	271
Iné	19	16	35
Nezistené	216	174	390
SPOLU	**2178**	**2054**	**4232**

Zdroj: SOBD 2011

Obec Veľká Lomnica má veľmi rôznorodé zloženie obyvateľstva podľa vierovyznania. Obyvateľstvo sa celkovo prihlásilo k 13-tim rôznym vierovyznaniam. Rozhodujúca časť obyvateľstva sa prihlásila v roku 2011 podľa SODB k rímsko-katolíckemu vierovyznaniu. Jeho hodnota v danom roku dosiahla 3381 t.j. 79,89% obyvateľstva obce. Ďalším výraznými ukazovateľmi sú hodnoty 390 a hodnota 271, ktoré poukazujú, že 9,3 % obyvateľstva sa nehlási k žiadnemu vierovyznaniu a 6,4 % obyvateľstva je bez vyznania. Tieto hodnoty jasne ukazujú, že obyvatelia obce Veľká Lomnica nechcú alebo sa nehlásia k žiadnemu vierovyznaniu. Ďalšou najpočetnejšou skupinou sú veriaci patriaci k Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania a ku gréckokatolíckej cirkvi. Ostatné vierovyznania (pravoslávna cirkev, Evanjelická cirkev metodistická, Apoštolská cirkev, Bratská jednota baptistov, Cirkev československá husitská, Cirkev adventistov siedmeho dňa, Ústredný zväz židovských náboženských obcí, kresťanské zbory a Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia) evidujú nízke hodnoty takže výrazne nezasahujú do diania a charakteru obyvateľov obce. V nižšie uvedenom grafickom znázornení možno vidieť päť najpočetnejších náboženských štruktúr obce Veľká Lomnica.

Graf 9 Náboženská štruktúra obyvateľstva na území obce Veľká Lomnica – päť najpočetnejších vierovyznaní

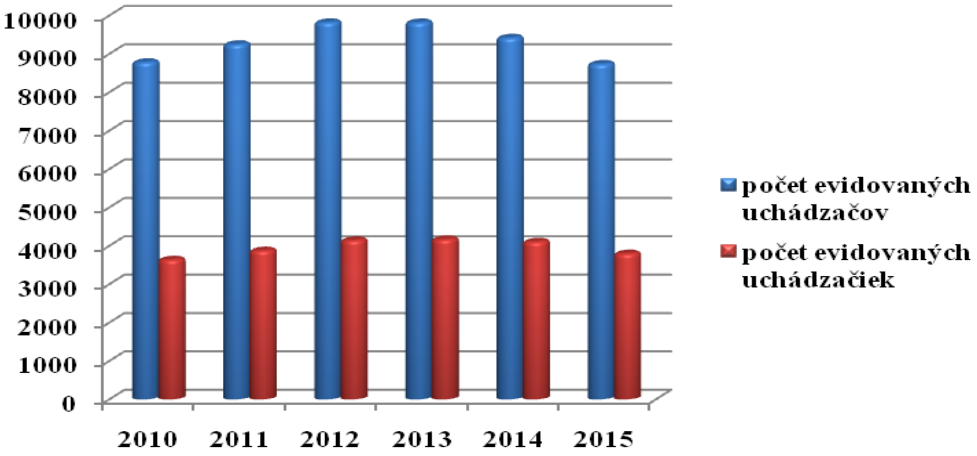

Tabuľka 12 Počet uchádzačov o zamestnanie v okrese Kežmarok v rokoch 2014 - 2015

Stav v danom roku	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet evidovaných uchádzačov	8782	9249	9821	9817	9418	8735
Počet evidovaných uchádzačiek	3636	3874	4142	4168	4103	3794

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 10 Počet uchádzačov o zamestnanie v okrese Kežmarok v rokoch 2014 - 2015

Vyššie uvedené hodnoty počtu evidovaných uchádzačov a uchádzačiek v okrese Kežmarok mali rastúcu tendenciu od roku 2010 do roku 2013. Od roku 2014 sa počet evidovaných uchádzačov a uchádzačiek znižuje.

Tabuľka 13 Miera evidovanej nezamestnanosti (%) v okrese Kežmarok za roky 2014 - 2015

Okres Kežmarok	Rok					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
SPOLU	26,18	28,66	30,06	27,81	25,59	23,44

Zdroj: ŠÚ SR

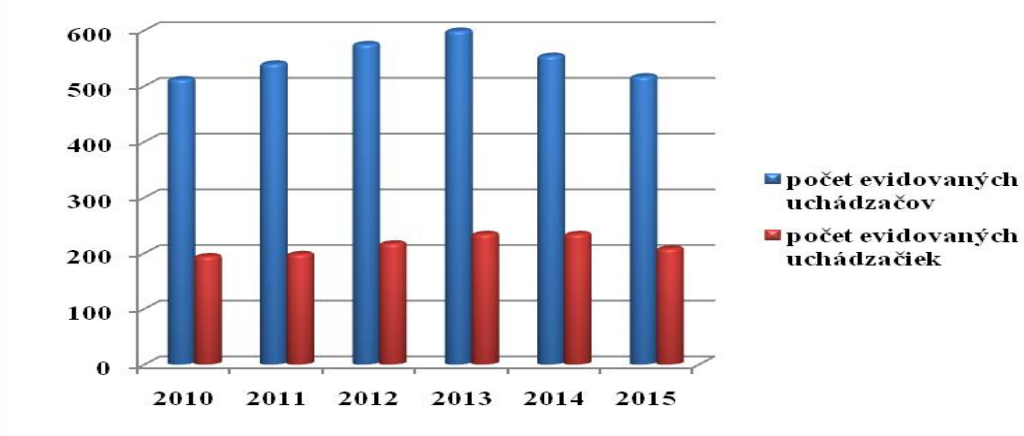
Z vyššie uvedeného prehľadu evidovanej miery nezamestnanosti v okrese Kežmarok v rokoch 2010 do roku 2015 vyplýva, že najnižšiu nezamestnanosť za posledných šesť rokov zaznamenali v roku 2015, kde jej hodnota je evidovaná na 23,44%. Najvyššia nezamestnanosť v okrese Kežmarok bola v roku 2012 a predstavovala hodnotu 30,06%.

Tabuľka 14 Počet evidovaných uchádzačov a uchádzačiek o zamestnanie v obci Veľká Lomnica v rokoch 2010 - 2015

Evidovaní uchádzači o zamestnanie		Evidované uchádzačky o zamestnanie	
Rok	**Spolu/počet**	**Rok**	**Spolu/počet**
2010	512	**2010**	194
2011	540	**2011**	198
2012	575	**2012**	217
2013	599	**2013**	234
2014	554	**2014**	234
2015	517	**2015**	208

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 11 Počet evidovaných uchádzačov a uchádzačiek o zamestnanie v obci Veľká Lomnica v rokoch 2010 - 2015

Najmenej evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci Veľká Lomnica bolo v roku 2010 a najvyšší počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci bolo v roku 2013.
V uvedených rokoch bol evidovaný rovnaký trend najvyššej a najnižšej miery evidovaných uchádzačiek o zamestnanie v obci Veľká Lomnica.

Tabuľka 15 Počet poberateľov sociálnych dávok a dávok v hmotnej núdzi v obci Veľká Lomnica (2Q 2016)

Počet poberateľov sociálnych dávok	959		**Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi**	727
Príspevok na bývanie	25		**žiadatelia**	169
Rodičovský príspevok	269		**partneri**	118
Prídavok na dieťa	665		**deti**	440

Zdroj: ÚPSVR, 2016

Z vyššie uvedeného prehľadu je zrejmé, že počet poberateľov sociálnych dávok v druhom kvartáli roku 2016 predstavoval 20,50 % z celkového počtu obyvateľov obce a počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi v druhom kvartáli roku 2016 predstavoval 15,54 % z celkového počtu obyvateľov obce.

Tabuľka 16 Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi a príspevkov prostredníctvom inštitútu osobitného príjemcu v obci Veľká Lomnica (2Q 2016)

Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi prostredníctvom Inštitútu osobitného príjemcu	
43 rodín	78 osôb

Zdroj: ÚPSVR, 2016

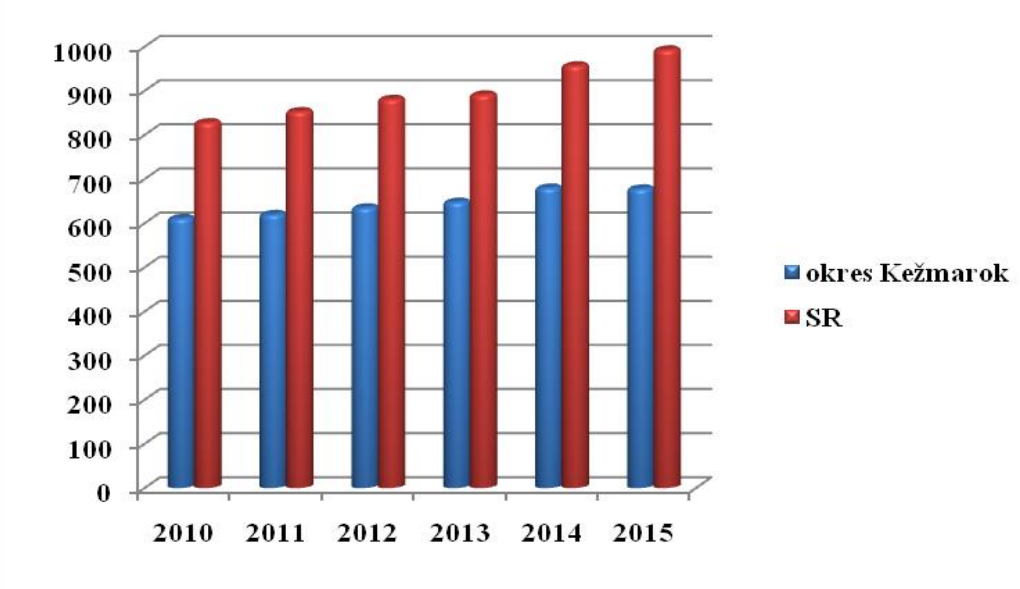
Vyššie uvedená tabuľka predstavuje, že v druhom kvartáli roku 2016 tvorilo 1,67 % poberateľov dávky v hmotnej núdzi prostredníctvom inštitútu osobitného príjemcu z celového počtu obyvateľov obce.

Tabuľka 17 Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese Kežmarok a v SR

Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese Kežmarok (v EUR)						
	2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
SPOLU	611,00	620,00	635,00	648,00	680,00	678,00
Priemerná nominálna mesačná mzda v SR (v EUR)						
	2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
SPOLU	828,00	853,00	881,00	891,00	957,00	993,00

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 12 Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese Kežmarok a v SR

Tabuľka 18 Rozdiel medzi mzdou SR a v okrese Kežmarok (%)

Rozdiel medzi mzdou SR a v okrese Kežmarok (%)					
2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
- 26,20	-27,32	-27,92	-27,27	-28,94	-31,72

Zdroj: ŠÚ SR

Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese Kežmarok a v SR stúpa. Priemerná nominálna mesačná mzda v rámci okresu je pod dlhodobým priemerom. Najvýraznejší rozdiel medzi výškou nominálnej mesačnej mzdy v SR a v okrese Kežmarok bol v roku 2015 o -31,72 %.

Tabuľka 19 Regionálny HDP na obyvateľa (v bežných cenách)

SR	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
13596	33260	14791	11929	11919	11663	9885	8098	10629

Zdroj: ŠÚ SR

Prešovský kraj je na poslednom mieste v tvorbe regionálneho HDP na obyvateľa.

Tabuľka 20 Čisté peňažné výdavky domácností v Prešovskom kraji (v EUR/mesiac)

Čisté peňažné výdavky domácností v PO kraji (v EUR/mesiac)					
2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
258,47	286,00	285,31	279,51	274,56	301,94

Zdroj: ŠÚ SR

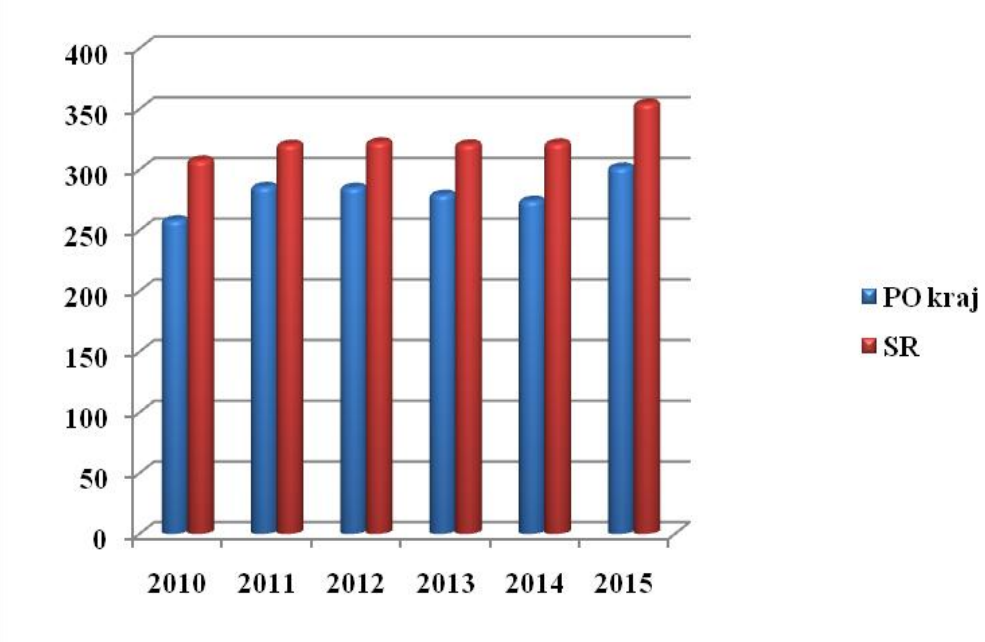
Tabuľka 21 Čisté peňažné výdavky domácností v SR (v EUR/mesiac)

Čisté peňažné výdavky domácností v SR (v EUR/mesiac)					
2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
307,76	320,80	322,61	321,00	321,71	354,53

Zdroj: ŠÚ SR

Čisté výdavky domácností v Prešovskom kraji sú dlhodobo nižšie ako v SR. Výdavky na potraviny a nealkoholické nápoje boli v roku 2015 v priemere 56,66 €, alkoholické nápoje a tabak 8,09 €, odievanie a obuv 17,55 €, bývanie, voda elektrina a iné palivá 55,52 €, nábytok, bývanie a bežná údržba bytu 14,07 €, zdravotníctvo 10,35 €, doprava 36,04 €, pošty a telekomunikácie 15,32 €, rekreácia a kultúra 14,38 €, vzdelávanie 1,66 €, hotely, kaviarne a reštaurácie 15,33 €, rozličné tovary a služby 20,12 €, ostatné výdavky 36,86 €. Najväčšiu časť výdavkov obyvatelia Prešovského samosprávneho kraja investujú do nákupu potravín a platieb spojených s bývaním.

Graf 13 Rozdiel medzi čistými peňažnými výdavkami domácností v PO kraji a v SR (v EUR/mesiac)

Z pohľadu miery rizika chudoby sa na Slovensku najvyššia miera rizika chudoby objavuje hlavne u osôb, vylúčených z trhu práce. Najviac ohrozenou skupinou sú nezamestnané osoby vo veku 18 rokov a viac. Najmenej ohrozenou skupinou osôb z hľadiska ekonomického statusu sú pracujúci a dôchodcovia. Uvedené výsledky potvrdzujú fakt, že aktívna účasť na trhu práce a poskytovanie starobných dávok sú jedným z významných faktorov ovplyvňujúcich mieru rizika chudoby, resp. pomáhajú konkrétnym skupinám obyvateľstva nedostať sa pod hranicu rizika chudoby.

Tabuľka 22 Miera rizika chudoby v PO kraji v porovnaní so SR

Miera rizika chudoby v PO kraji v porovnaní so SR						
ROK	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
SR	11%	12%	13%	13,2%	12,8%	12,6%
PO kraj	16,3%	18,7%	20,2%	19,9%	19,2%	16,0%

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB

Z vyššie uvedeného prehľadu je zrejmé, že miera rizika chudoby v prešovskom samosprávnom kraji je každý rok percentuálne vyššia ako v SR. Najvyššia miera rizika chudoby v prešovskom samosprávnom kraji bola v roku 2011, t. j. 20,2 % a najnižšia bola v roku 2014, t. j. 16,0 % v porovnaní so SR.

2.3 Analýza poskytovateľov sociálnych služieb

Východiskom k spracovaniu analýzy stavu poskytovaných sociálnych služieb boli dostupné údaje obce Veľká Lomnica, Prešovského samosprávneho kraja a internetové informácie neverejných poskytovateľov sociálnych služieb.

Sociálne služby na území obce Veľká Lomnica sú poskytované verejným a neverejným poskytovateľom sociálnych služieb v zmysle zákona o sociálnych službách.

Sociálna služba môže byť poskytovaná ambulantnou formou, terénnou formou a pobytovou formou. Ambulantná forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe,

ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby. Miestom poskytovania ambulantnej sociálnej služby môže byť aj zariadenie. Terénna forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom prostredí. Terénnu sociálnu službu možno poskytovať aj prostredníctvom terénnych programov, ktorých cieľom je predchádzať sociálnemu vylúčeniu fyzickej osoby, rodiny, komunity, ktoré sú v nepriaznivej sociálnej situácii. Terénne programy sa vykonávajú odbornými činnosťami alebo ďalšími činnosťami podľa zákona o sociálnych službách. Pobytová forma sociálnej služby v zariadení sa poskytuje, ak je súčasťou sociálnej služby ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná alebo týždenná sociálna služba. Sociálnu službu možno poskytovať aj inou formou, najmä telefonicky alebo s použitím telekomunikačných technológií, ak je to účelné.

V zmysle zákona o sociálnych službách má poskytovanie sociálnych služieb v prirodzenom prostredí klienta prednosť pred pobytovou formou. Z uvedeného dôvodu sa kladie, a aj v budúcnosti bude klásť, dôraz na rozvoj ambulantných a terénnych sociálnych služieb, čo je aj v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na obdobie rokov 2015 – 2020.

Sociálne služby podľa druhu sú:

- na zabezpečenie nevyhnutných podmienok a na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach,
- na podporu rodiny s deťmi,
- na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku,
- s použitím telekomunikačných technológií,
- podporné služby,
- možno účelne a vhodne spájať.

Sociálne služby krízovej intervencie sú:

a) zriadené v zmysle o sociálnych službách:

- nocľaháreň,
- útulok,
- nízkoprahové sociálne služby pre deti a rodinu, komunitné centrá,
- zariadenie núdzového bývania.

b) zriadené v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „SPODaSK“):

- detské domovy,
- krízové strediská,
- resocializačné strediská.

Sociálne služby krízovej intervencie sa poskytujú na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby nachádzajúce sa v núdzi. Cieľom sociálnej služby je uľahčiť fyzickej osobe kontakt so sociálnym prostredím, prístup k sociálnym službám alebo k podpore a pomoci poskytovanej podľa osobitných predpisov, a tým podporiť jej začlenenie do spoločnosti.

Tabuľka 23 Sociálne služby krízovej intervencie podľa zákona o sociálnych službách

Poskytovateľ	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Cieľová skupina	Kapacita
Nocľaháreň				
Mesto Kežmarok Slavkovská 2519/47A, Kežmarok	nocľaháreň	pobytová celoročná forma	Fyzické osoby, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktoré nemajú zabezpečené ubytovanie alebo nemôžu doterajšie bývanie užívať (v súlade s §25 zákona o sociálnych službách)	16
Mesto Poprad Levočská 858, Poprad	nocľaháreň	pobytová celoročná forma	Fyzické osoby, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktoré nemajú zabezpečené ubytovanie alebo nemôžu doterajšie bývanie užívať (v súlade s §25 zákona o sociálnych službách)	35
Útulok				
Inštitút Krista Veľkňaza, Žakovce Žakovce 30	útulok	pobytová celoročná forma	Fyzické osoby, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktoré nemajú zabezpečené ubytovanie alebo nemôžu doterajšie bývanie užívať (v súlade s §26 zákona o sociálnych službách)	71
Inštitút Krista Veľkňaza, Žakovce Vrbovská 1447/17, Ľubica	útulok	pobytová celoročná forma	Fyzické osoby - ženy, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktoré nemajú zabezpečené ubytovanie alebo nemôžu doterajšie bývanie užívať (v súlade s §26 zákona o sociálnych službách)	27
Stredisko Evanjelickej DIAKONIE „útulok Dom na polceste“ so sídlom vo Veľkom Slavkove Tatranská 71, Veľký Slavkov	útulok	pobytová celoročná forma	Fyzické osoby, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktoré nemajú zabezpečené ubytovanie alebo nemôžu doterajšie bývanie užívať (v súlade s §26 zákona o sociálnych službách)	16

Zariadenie núdzového bývania				
Inštitút Krista Veľkňaza, Žakovce Žakovce 217, 218	zariadenie núdzového bývania	pobytová celoročná forma	Fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii, na ktorých je páchané násilie, osamelé tehotné ženy a rodičia alebo rodičia s deťmi, ktorí nemajú zabezpečené ubytovanie, alebo nemôžu z vážnych dôvodov užívať bývanie (v súlade s §29 zákona o sociálnych službách)	18
Centrum sociálnych služieb v Poprade Franciscího 909/10, Poprad	zariadenie núdzového bývania	pobytová celoročná forma	Fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii, na ktorých je páchané násilie, osamelé tehotné ženy a rodičia alebo rodičia s deťmi, ktorí nemajú zabezpečené ubytovanie, alebo nemôžu z vážnych dôvodov užívať bývanie (v súlade s §29 zákona o sociálnych službách)	12
Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu – Komunitné centrum				
Obec Veľká Lomnica Nový Dvor 1750/123, Veľká Lomnica	komunitné centrum	ambulantná terénna	Fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii (v zmysle §2 ods. 2 zákona o sociálnych službách) o sociálnych službách	85

Zdroj: Register poskytovateľov sociálnych služieb Prešovského samosprávneho kraja (ďalej len „PSK“), 2016

Tabuľka 24 Zariadenia a služby zriadené v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o SPODaSK

Poskytovateľ	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Cieľová skupina	Kapacita
Krízové stredisko Kežmarok Starý trh 38, Kežmarok	Krízové stredisko	Akreditovaný subjekt	Deti od 0 do 18 rokov v krízovej situácii – opatrenia SPODaSK	14
Inštitút Krista Veľkňaza, Žakovce *Dom Božského Srdca Ježišovho* Žakovce 30	Resocializačné stredisko	Akreditovaný subjekt	aktivizovanie vnútorných schopností detí a plnoletých fyzických osôb na prekonanie psychických dôsledkov, fyzických dôsledkov a sociálnych dôsledkov drogových závislostí alebo iných závislostí a na zapojenie sa do života v prirodzenom prostredí.	10

Inštitút Krista Veľkňaza, Žakovce *Dom Božieho Milosrdenstva* Vrbovská 17, Ľubica	Resocializačné stredisko	Akreditovaný subjekt	aktivizovanie vnútorných schopností detí a plnoletých fyzických osôb na prekonanie psychických dôsledkov, fyzických dôsledkov a sociálnych dôsledkov drogových závislostí alebo iných závislostí a na zapojenie sa do života v prirodzenom prostredí.	5

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2016

Tabuľky vyjadrujú stav zariadení, ktoré poskytujú služby krízovej intervencie na území a v okolí obce Veľká Lomnica.
Vo všeobecnosti sa dá konštatovať, že jednotlivec a rodina nachádzajúca sa v núdzi – poberatelia dávok v hmotnej núdzi sú práve kategóriou ohrozenou chudobou. Sociálnu a krízovú intervenciu treba vnímať teda pragmaticky v súvislostiach (práva a povinnosti) a pomoc stavať na zásluhovosti a aktivite ľudí nachádzajúcich sa v núdzi. Pri tejto problematike je potrebné venovať pozornosť aj ostatným skupinám obyvateľstva na ostatné skupiny obyvateľstva, ktoré sa možno nenachádzajú v núdzi, ale na jej okraji. Pomoc je potrebné vyvážene plánovať na podporu všetkých obyvateľov obce.

Tabuľka 25 Sociálne služby dlhodobej starostlivosti na území a v okolí obce Veľká Lomnica zriadené v zmysle zákona o sociálnych službách

Terénne služby				
Poskytovateľ	**Druh sociálnej služby**	**Forma sociálnej služby**	**Cieľová skupina**	**Verejný/neverejný poskytovateľ**
Obec Veľká Lomnica Tatranská 175/23, Veľká Lomnica	Opatrovateľská služba	terénna	Fyzické osoby odkázané na pomoc inej osoby	verejný poskytovateľ
SENIORKA n. o. Sídlo spoločnosti: Nám. SNP 35/48, Zvolen regionálne pôsobenie: Poprad	Opatrovateľská služba	terénna	Fyzické osoby odkázané na pomoc inej osoby	neverejný poskytovateľ
Familiaris o. z. Kpt. Nálepku 105, Svit	Opatrovateľská služba	terénna	Fyzické osoby odkázané na pomoc inej osoby	neverejný poskytovateľ
Vital Asist, n. o. Solivarská 41,	Opatrovateľská služba	terénna	Fyzické osoby odkázané na pomoc inej osoby	neverejný poskytovateľ

Prešov územie SR				
Spišská katolícka charita ulica J. Hanulu 2, Spišská Nová Ves Tvarožnianska 2490/16, Kežmarok	Opatrovateľská služba	terénna	Fyzické osoby odkázané na pomoc inej osoby	neverejný poskytovateľ

Zdroj: Register poskytovateľov sociálnych služieb PSK, 2016

Ambulantné služby				
Poskytovateľ	**Druh sociálnej služby**	**Forma sociálnej služby**	**Cieľová skupina**	**Verejný/neverejný poskytovateľ**
Obec Veľká Lomnica Nový Dvor 1750/123, Veľká Lomnica	komunitné centrum	ambulantná	Fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii	verejný poskytovateľ
Jeseň života, n. o. Tatranská 189, Veľká Lomnica	Denný stacionár	ambulantná	Seniori, občania so zdravotným postihnutím, občania v nepriaznivej sociálnej situácii	neverejný poskytovateľ
SocialServis n.o. Kukučínova 39, Kežmarok pôsobenie: Tvarožnianska 2490/16, Kežmarok	Denný stacionár	ambulantná	Seniori, občania so zdravotným postihnutím, občania v nepriaznivej sociálnej situácii	neverejný poskytovateľ
Centrum sociálnych služieb Kežmarok Pod lesom 552/6, Kežmarok	Denný stacionár	ambulantná	Seniori, občania so zdravotným postihnutím, občania v nepriaznivej sociálnej situácii	neverejný poskytovateľ

PROGRESFEM Továrenská štvrť 4932/102, Poprad	Sociálne poradenstvo - špecializované	ambulantná	Ženy a ich deti zažívajúce násilie a na ktorých je páchané rodovo podmienené násilie	neverejný poskytovateľ
Spišská katolícka charita ulica J. Hanulu 2, Spišská Nová Ves Tvarožnianska 2490/16, Kežmarok	Opatrovateľská služba	terénna	Fyzické osoby odkázané na pomoc inej osoby	neverejný poskytovateľ

Zdroj: Register poskytovateľov sociálnych služieb PSK, 2016

Pobytové služby				
Poskytovateľ	**Druh sociálnej služby**	**Forma sociálnej služby**	**Cieľová skupina**	**Verejný/neverejný poskytovateľ**
Jeseň života, n. o. Tatranská 189, Veľká Lomnica	Zariadenie pre seniorov (kapacita 15 osôb) Zriadenie opatrovateľskej služby	pobytová celoročná	Fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV alebo z iných vážnych dôvodov v zmysle §35 a §36 zákona o sociálnych službách	neverejný poskytovateľ
Zariadenie pre seniorov a zariadenie opatrovateľskej služby Vyšný mlyn 13, Kežmarok	Zariadenie pre seniorov (kapacita 100 osôb) Zariadenie opatrovateľskej služby (kapacita 120 osôb)	pobytová celoročná	Fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV alebo z iných vážnych dôvodov v zmysle §35 a §36 zákona o sociálnych službách	právnická osoba zriadená obcou
Sanatórium Dr. Guhra n. o. Tatranská Polianka	Zariadenie pre seniorov LEONARDO (kapacita 30 osôb)	pobytová celoročná	Fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV alebo z iných vážnych dôvodov v zmysle §35 zákona o sociálnych službách	neverejný poskytovateľ
DOM SENIOROV	Zariadenie pre seniorov	pobytová celoročná	Fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na	neverejný poskytovateľ

Tatranská Štrba n. o. Horská 76/28, Tatranská Štrba	(kapacita 92 osôb)		pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV alebo z iných vážnych dôvodov v zmysle §35 zákona o sociálnych službách	
SENIORPARK n. o. Kvetnica 424, Poprad	Zariadenie pre seniorov - Kvetnica (kapacita 10 osôb) Zariadenie pre seniorov – Michalská 396, Spišské Bystré (kapacita 30 osôb)	pobytová celoročná	Fyzické osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV alebo z iných vážnych dôvodov v zmysle §35 zákona o sociálnych službách	neverejný poskytovateľ

Zdroj: Register poskytovateľov sociálnych služieb PSK, 2016

Tabuľka 26 Iné služby pre rodiny s deťmi do 3 rokov

Poskytovateľ	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Cieľová skupina	Verejný/ neverejný poskytovateľ
Domček – detské centrum Starý trh 71, Kežmarok	detské jasle	ambulantná	deti od 18 mesiacov do 3 rokov	neverejný poskytovateľ
Súkromná materská škola Sníček Kušnierska brána 3, Kežmarok	detské jasle, materská škola	ambulantná	deti od 18 mesiacov do 6 rokov	neverejný poskytovateľ

Zdroj: ministerstvo školstva

2.4 SWOT analýza

SWOT analýza obce Veľká Lomnica bola použitá ako metóda, ktorá vychádza:

- z analýzy doterajšieho vývoja,
- súčasného stavu obce s uvedením jej silných stránok,
- súčasného stavu obce s uvedením jej slabých stránok,
- jej potenciálnych rozvojových zdrojov – príležitostí,
- jej potenciálnych ohrození rozvojových zámerov – hrozieb.

Silné stránky obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja obce vo všetkých základných oblastiach. Vytvárajú východiskovú základňu pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov.

Slabé stránky obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy.

Príležitosti sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov.

Ohrozenia predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov rozvoja obce. Dôsledná analýza možností vzniku rizík na celospoločenskej i komunálnej úrovni predstavuje predovšetkým analýzu možností pri zabezpečovaní finančných zdrojov.

Tabuľka 27 SWOT analýza

Marginalizovaná rómska komunita (ďalej len „MRK“)

Oblasť bývania a infraštruktúry	
Silné stránky	**Slabé stránky**
- poloha obce a blízkosť mesta Poprad a Kežmarok - rozmanitosť dopravného spojenia (autobusová aj vlaková doprava) - vyššia úroveň bývania niektorých občanov na ulici Nový Dvor v rodinných domoch - zapojenie MRK do projektu výstavby domov na ulici Nový Dvor - reprezentácia obce - rozvoj malého a stredného podnikania - zdravé životné prostredie - výskyt minerálnych prameňov	- chýbajúce finančné prostriedky na realizáciu investičných a neinvestičných aktivít - chýbajúce miestne komunikácie a chodníky - obmedzený objem vlastných finančných zdrojov - existencia nelegálnych obydlí - pasívny spôsob životného štýlu najmä MRK - nedostatok bytov - nezodpovedný prístup MRK v separácii komunálnych odpadov
Príležitosti	**Ohrozenia**
- využitie štrukturálnych nástrojov EÚ a iných verejných zdrojov na rozvojové projekty v obci a jej katastri - zlepšiť technickú infraštruktúru - podporovať spoločné integrované projekty na rozvoj obce a regiónu prostredníctvom využívania partnerstiev	- nedostatok finančných prostriedkov určených na rozvoj a renováciu obce - nárast počtu neprispôsobivých občanov - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva - rozpad spoločenských vzťahov

- podporovať rozvoj individuálnej bytovej výstavby - podporovať činnosť miestnych iniciatív, mimovládnych organizácií a rozvíjanie partnerstiev	- epidémie, vysoko nákazlivé choroby - rozpad spoločenských vzťahov - rastúce nároky na úpravu bytového fondu - konzumný spôsob života - narastajúci rozdiel medzi reálnymi príjmami a výdavkami v domácnosti - nedostatok kvalitných projektov - nezodpovedný prístup občanov separácii komunálnych odpadov

Oblasť vzdelávania	
Silné stránky	**Slabé stránky**
- existencia ZŠ a MŠ - kvalitné športoviská pre rôzne druhy športov - realizácia projektu Komunitné centrum za účelom podpory komunitnej práce - využívanie pozitívnych vzorov pre mládež - výučba náboženstva - obecná knižnica	- nárast detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia - nízka podpora školy pri separovaní a následnej likvidácii odpadu (sekundárny vplyv na rodinu) - neovládanie cudzích jazykov - nedostatok rekvalifikačných kurzov a špecifických vzdelávacích programov pre MRK - nezáujem rodičov o vzdelávanie detí najmä MRK - nezáujem detí o vzdelávanie najmä MRK - nedostatočné prostriedky sociálne slabších rodín na ďalšie vzdelávanie detí - chýbajúce možnosti pre záujmovú – vzdelávaciu činnosť dospelých
Príležitosti	**Ohrozenia**
- vytvárať podmienky na realizáciu ďalšieho celoživotného vzdelávania - podporovať kultúrne a športové aktivity - Komunitné centrum	- devastácia športovísk - nedostatok financií - nezáujem o vzdelávanie

Oblasť sociálna a zamestnanosť	
Silné stránky	**Slabé stránky**
- registrácia obce ako poskytovateľa opatrovateľskej služby - tradícia poľnohospodárskych a agroturistických činností v obci- chov koní - rozvoj malého a stredného podnikania - rast a vytváranie pracovných príležitostí - rozvoj cestovného ruchu - prítomnosť investorov a priemyselného parku - skúsenosti pracovníkov obce s realizáciou projektov z fondov EÚ - pokračovanie v projekte terénnej sociálnej práce	- nízky stupeň kvalifikačnej mobility pracovnej sily - nedostatočná úroveň služieb pre cestovný ruch - pokles poľnohospodárskej výroby - nedostatočne motivujúce prostredie pre zahraničných investorov - nárast obyvateľov v poproduktívnom veku - pasívny spôsob životného štýlu - zvýšenie migrácie občanov za prácou a následne aj trvalým odsťahovaním sa z regiónu - zväčšujúci sa počet marginalizovaných komunít v obci - nedostatočná previazanosť medzi vzdelávacou sústavou a potrebami moderného trhu práce – koordinácia spolupráce - vysoká nezamestnanosť MRK - záporný vzťah MRK k práci - čierna práca
Príležitosti	**Ohrozenia**
- zlepšiť podnikateľské prostredie - zvýšiť ponuku služieb – rozvíjaním dosiahnutých úspechov a vytváraním podmienok pre rozvoj aktivít malých a stredných podnikateľov - podporovať rozvoj cestovného ruchu vytvorením informačných centier - v prípade schválenia zákona o podpore najchudobnejších okresov – možnosť čerpať zdroje na podporu podnikania, tvorbu nových pracovných miest	- konzumný spôsob života - narastajúci rozdiel medzi reálnymi príjmami a výdavkami v domácnosti - rozpad spoločenských vzťahov - nepriaznivý ekonomický vývoj v spoločnosti - nedostatok pracovných príležitostí a vysoká nezamestnanosť

Oblasť zdravia	
Silné stránky	**Slabé stránky**
- prítomnosť zdravotného strediska - realizácia preventívnej starostlivosti v ambulancii všeobecného lekára pre dospelých a ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast - efektívne pôsobenie asistentov osvety zdravia - komunitné centrum - prítomnosť ambulantných a pobytových sociálnych služieb - zdravé životné prostredie - výskyt minerálnych prameňov - kvalitné športoviská pre rôzne druhy športov	- pasívny spôsob životného štýlu - pokles prirodzeného prírastku obyvateľstva - nedostatok oddychových zón - slabé vedenie ku hygiene detí zo strany rodičov - výskyt infekčných chorôb a parazitov - výskyt hlodavcov v blízkosti obydlí MRK - nedostatočná sexuálna výchova, skoré rodičovstvo - alkoholizmus, fajčenie, užívanie omamných a psychotropných látok
Príležitosti	**Ohrozenia**
- budovať pozitívny imidž zdravej a perspektívnej obce so zvyšujúcou sa kvalitou života jej obyvateľov - zachovanie prírody a čistého prostredia - bezpečné odvádzanie odpadových vôd vybudovaním kanalizácie - revitalizácia verejných priestranstiev - edukácia občanov prostredníctvom asistentov osvety zdravia	- vytváranie čiernych skládok - prírodné živly a katastrofy - znečistenie a poškodzovanie životného prostredia - devastácia športovísk - šírenie infekčných ochorení: žltačka, tuberkulóza, vši, parazitárne ochorenia - ukončenie pôsobenia asistentov osvety zdravia

SWOT analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození poskytla prehľad potenciálnych obmedzení i možností pri ďalšom rozvoji obce. Na základe zhodnotenia SWOT analýzy je nevyhnutné stanoviť priority strategických cieľov v jednotlivých oblastiach a prijať opatrenia na zabezpečenie ich dosiahnutia. Analýza príležitostí a ohrození umožnila odhaliť doteraz nevyužité šance a súčasne definovať riziká, s ktorými sa samospráva môže v ďalšom období stretnúť.

2.5 Zhodnotenie hlavných disparít a faktorov rozvoja

Z vykonanej SWOT analýzy boli identifikované hlavné problémy obce Veľká Lomnica:

- Obmedzený objem vlastných finančných zdrojov – obec nemá dostatok voľných vlastných finančných prostriedkov na rozvojové projekty
- prírodné danosti obce málo využívané pre rozvoj rekreácie,
- zväčšujúci sa počet marginalizovaných rómskych komunít v obci
- nízky stupeň kvalifikačnej mobility pracovnej sily, hlavne občania MRK
- nedostatočná previazanosť medzi vzdelávacou sústavou a potrebami moderného trhu práce - koordinácia spolupráce

Z vykonanej SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce Veľká Lomnica:

- budovať pozitívny imidž zdravej a perspektívnej obce so zvyšujúcou sa kvalitou života jej obyvateľov,
- zlepšiť podnikateľské prostredie – prílev súkromných investícií,
- zvýšiť ponuku služieb - rozvíjaním dosiahnutých úspechov a vytváraním podmienok pre rozvoj aktivít malých a stredných podnikateľov, ale aj veľkých investorov, zabezpečiť vytváranie nových pracovných miest, čím sa zvýši zamestnanosť obyvateľov obce,
- podporovať rozvoj cestovného ruchu - dobudovať cyklistické chodníky a ich prepojenie na existujúcu sieť, zriadiť informačné centrá, spolupráca s okolitými partnerskými mestami a strediskami cestovného ruchu
- zlepšiť technickú infraštruktúru - rekonštrukcia miestnych komunikácií, budovanie chodníkov, rekonštrukcia verejného osvetlenia,
- dobudovať kanalizačnú sieť v obci,
- podporovať spoločné integrované projekty na rozvoj obce a regiónu prostredníctvom využívania partnerstiev,
- podporovať a aktívne pristupovať k zmenám územného plánu obce, reagujúc na aktuálne požiadavky, avšak pri rešpektovaní legislatívy a dlhodobých záujmov občanov
- podporovať IBV, aj KBV, nájomných bytov, štartovacích bytov, lacného bývania pre mladé rodiny
- vytvárať podmienky na realizáciu ďalšieho a celoživotného vzdelávania – využiť možnosti vzdelávania pre občanov s nízkym stupňom vzdelanosti prostredníctvom vzdelávacích programov z európskych štrukturálnych a investičných o fondov a rekvalifikačných kurzov v spolupráci s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny,
- rozvíjať kvalitné sociálne služby – podľa aktuálnych potrieb občanov obce,
- podporovať kultúrne a športové aktivity v obci,
- využívať prostriedky z európskych investičných a štrukturálnych fondov EÚ – na realizáciu investičných a neinvestičných projektov,
- podporovať činnosť miestnych iniciatív, mimovládnych organizácií a rozvíjanie partnerstiev.

3 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu komunitného plánovania obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifík a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

3.1 Prehľad strategických cieľov, prioritných oblastí a opatrení v týchto oblastiach

Prioritná oblasť bývania a infraštruktúry

Marginalizovaná rómska komunita sa nachádza na ulici Nový Dvor vo vzdialenosti 2 000 m od centra obce Veľká Lomnica a otázka bývania pre MRK predstavuje jeden zo závažných problémov súčasnej doby. Obyvatelia komunity žijú prevažne v nelegálne postavených obydliach, kvôli ktorým je infraštruktúra nefungujúca. Obec má v správe v problémovej oblasti Komunitné centrum, ktorého cieľom je vytvárať možnosť systematickej práce v prirodzenom prostredí MRK. Obydlia MRK v koncentrovanom rómskom zoskupení sú vo veľmi zlom technickom, statickom a hygienickom stave**.** Jedná sa zväčša o jednopriestorové provizórne príbytky z rôzneho materiálu ale aj o zdevastované bytovky**.** Tieto podštandardné obytné zoskupenia sú na nízkom socio-kultúrnom stupni. V obci je vybudovaná splašková kanalizácia. Nie všetky domy sú napojené na kanalizačnú sieť. V časti Nový Dvor sa nachádza ČOV určená pre ulicu Nový Dvor, ktorej výstavba bola financovaná z fondov EÚ. Verejné osvetlenie v obci je zabezpečené výbojkovými svietidlami na samostatných oceľových stožiaroch s káblovým zemným rozvodom. Miestne komunikácie v obci predstavujú dĺžku cca 16 km. V obci sú vybudované chodníky, ktorých dĺžka nekorešponduje s dĺžkou miestnych komunikácií. Na ulici Nový Dvor nie je vybudovaná asfaltová cesta. Obec Veľká Lomnica je zásobovaná pitnou vodou z diaľkového privádzača Liptovská Teplička – Poprad – Kežmarok. Občania v MRK, ktorí nemajú zabezpečenú vodovodnú prípojku majú pitnú vodu zabezpečenú z výtokového stojanu. Zásobovanie elektrickou energiou zabezpečuje rozvodný závod Spišská Nová Ves. Prevádzku energetických zariadení zabezpečujú VSE a. s. Košice. Väčšina občanov MRK nie je pripojená na elektrickú energiu, nakoľko boli odpojení z dôvodu čierneho odberu. Obec je zásobovaná zemným plynom z diaľkového plynovodu Spišská Belá – Kežmarok – Veľká Lomnica – Vysoké Tatry. Prevažná väčšina občanov MRK nie je napojená na zemný plyn.

Cieľ 1: Vybudovanie verejného osvetlenia do MRK (ul. Studený potok a Nový Dvor)

Opatrenie 1.1: Rozvoj lokálnej infraštruktúry vrátane cyklotrás (miestne komunikácie, chodníky a verejné priestranstvá)

Indikátor: vybudované verejné osvetlenie

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa PD

Zabezpečenie: Obec Veľká Lomnica (zdroje: vlastné zdroje, úver, Operačný program Ľudské zdroje)

Cieľ 2: Vybudovanie chodníka do MRK z ul. Popradskej

Opatrenie 1.1 Rozvoj lokálnej infraštruktúry vrátane cyklotrás (miestne komunikácie, chodníky a verejné priestranstvá)

Indikátor: m2

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa PD

Zabezpečenie: Obec Veľká Lomnica (zdroje: vlastné zdroje, úver, Operačný program Ľudské zdroje)

Cieľ 3: Výstavba nájomných bytov

Opatrenie 1.1: Rozvoj lokálnej infraštruktúry vrátane cyklotrás (miestne komunikácie, chodníky a verejné priestranstvá)

Indikátor: počet bytových jednotiek

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa PD

Zabezpečenie: Obec Veľká Lomnica (zdroje: vlastné zdroje, úver, Operačný program Ľudské zdroje, Štátny fond rozvoja bývania)

Cieľ 4: Výstavba štartovacieho bývania v RO Veľká Lomnica

Opatrenie 1.1: Rozvoj lokálnej infraštruktúry vrátane cyklotrás (miestne komunikácie, chodníky a verejné priestranstvá)

Indikátor: Obsadenosť bytových jednotiek

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa PD

Zabezpečenie: Obec Veľká Lomnica (zdroje: vlastné zdroje, úver, Operačný program Ľudské zdroje, Štátny fond rozvoja bývania)

<u>Prioritná oblasť vzdelávania</u>

V obci sa nachádza materská škola. V základnej škole sa nachádza 23 tried, špeciálne učebne Dejepisu – Zemepisu, Informatiky, Jazykov, Prírodopisu – Fyziky, školský klub, zasadačka, knižnica, kabinety a cvičná kuchynka. V obci sú zriadené aj dve špeciálne školy. V obci sa nenachádza stredná odborná škola a vysoká škola.

Cieľ 1: Vybudovanie rozvodov optickej siete v obci – internetové pripojenie, televízne rozvody, rozvody kamerového systému

Opatrenie 1.1: Rozvoj lokálnej infraštruktúry vrátane cyklotrás (miestne komunikácie, chodníky a verejné priestranstvá)

Indikátor: vybudovaná optická sieť

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa PD

Zabezpečenie: Obec Veľká Lomnica (zdroje: vlastné zdroje, úver, Integrovaný regionálny operačný program)

Cieľ 2: Rozšírenie kapacity Materskej školy o ďalšie 4 triedy

Opatrenie 1.2: Podpora zlepšenia materiálno technických podmienok ZŠ a MŠ

Indikátor: počet tried

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa PD

Zabezpečenie: Obec Veľká Lomnica (zdroje: vlastné zdroje, úver, Integrovaný regionálny operačný program)

Cieľ 3: Rekonštrukcia a modernizácia kuchyne v MŠ

Opatrenie 1.2: Podpora zlepšenia materiálno technických podmienok ZŠ a MŠ

Indikátor: počet stravníkov

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa PD

Zabezpečenie: Obec Veľká Lomnica (zdroje: vlastné zdroje, úver)

Cieľ 4: Vybudovanie MŠ v MRK

Opatrenie 1.2: Podpora zlepšenia materiálno technických podmienok ZŠ a MŠ

Indikátor: vybudovaná MŠ

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa PD

Zabezpečenie: Obec Veľká Lomnica (zdroje: vlastné zdroje, úver, Operačný program Ľudské zdroje)

Cieľ 5: Vybudovanie prístreškov na bicykle v areáli Základnej školy

Opatrenie 1.2: Podpora zlepšenia materiálno technických podmienok ZŠ a MŠ

Indikátor: počet vybudovaných prístreškov

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa PD

Zabezpečenie: Obec Veľká Lomnica (zdroje: vlastné zdroje, úver, Integrovaný regionálny operačný program)

Cieľ 6: Rekonštrukcia elektrických rozvodov v budove Základnej školy – rozšírenie a modernizácia odborných učební – fyzika, chémia

Opatrenie 1.2: Podpora zlepšenia materiálno technických podmienok ZŠ a MŠ

Indikátor: počet zmodernizovaných učební

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa PD

Zabezpečenie: Obec Veľká Lomnica (zdroje: vlastné zdroje, úver, Integrovaný regionálny operačný program)

Cieľ 7: Rekonštrukcia telocvične v areáli základnej školy

Opatrenie 1.2:Podpora zlepšenia materiálno technických podmienok ZŠ a MŠ

Indikátor: zrekonštruovaná plocha

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa PD

Zabezpečenie: Obec Veľká Lomnica (zdroje: vlastné zdroje, úver)

Cieľ 8: Rekonštrukcia objektu školských dielní – rozšírenie o možnosť vybudovania klubovej miestnosti aj v pivničných priestoroch

Opatrenie 1.2: Podpora zlepšenia materiálno technických podmienok ZŠ a MŠ

Indikátor: zrekonštruovaná plocha

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa PD

Zabezpečenie: Obec Veľká Lomnica (zdroje: vlastné zdroje, úver, Integrovaný regionálny operačný program)

<u>Prioritná oblasť sociálna a zamestnanosť</u>

Cieľ 1: Riešenie problematiky hygieny a dochádzky obyvateľov zo sociálne slabších rodín

Opatrenie 1.3: Zabezpečenie kvality sociálnych služieb

Indikátor: zlepšenie stavu dochádzky

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa aktuálnych podmienok

Zabezpečenie: Obec, MŠ/ZŠ (zdroje: vlastné zdroje, úver, Operačný program Ľudské zdroje)

Cieľ 2: Podpora aktivít a podujatí v komunitnom centre

Opatrenie 1.3: Zabezpečenie kvality sociálnych služieb

Indikátor: počet podporených podujatí, aktivít

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa aktuálnych podmienok

Zabezpečenie: Obec, Komunitné centrum (zdroje: vlastné zdroje, úver, Operačný program Ľudské zdroje)

Cieľ 3: Podpora vzdelávania zamestnancov poskytujúcich sociálne a komunitné služby

Opatrenie 1.3: Zabezpečenie kvality sociálnych služieb

Indikátor: počet absolvovaných školení

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa aktuálnych podmienok

Zabezpečenie: Obec, Komunitné centrum (zdroje: vlastné zdroje, úver, Operačný program Ľudské zdroje)

Cieľ 4: Organizovanie kurzov a školení pre podnikateľov, začínajúcich podnikateľov

Opatrenie 1.4: Podpora vzniku nových pracovných miest

Indikátor: počet školení a kurzov

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa aktuálnych podmienok

Zabezpečenie: Obec (zdroje: vlastné zdroje, úver, SARIO, SOPK)

Cieľ 5: Výstavba inkubátorov podporujúcich vznik podnikania

Opatrenie 1.4: Podpora vzniku nových pracovných miest

Indikátor: počet inkubátorov

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa aktuálnych podmienok

Zabezpečenie: Obec (zdroje: vlastné zdroje, úver, MH SR)

Prioritná oblasť zdravia

Na základe informácií všeobecného lekára pre dospelých v obci Veľká Lomnica bolo v roku 2015 bolo novodiagnostikovaných 11 prírastkov TBC, z toho 6 dospelých a 5 detí. Vysoké percento obyvateľov na ulici Nový Dvor má diagnostikovaných svrab, ktorý je neliečiteľný z dôvodu zlých hygienických podmienok. Hepatitídou typu B trpí 10% obyvateľov ulice Nový Dvor. Hepatitída typu C doposiaľ nebola diagnostikovaná. Ďalej je potrebné spomenúť vysoký nezáujem dospelej MRK na zúčastňovaní sa preventívnych prehliadok. Kontrolu a zabezpečenie očkovania vykonávajú lekári, ktorí sa nachádzajú v obci v spolupráci asistentov osvety zdravia. Matky maloletých detí MRK nespolupracujú pri očkovaní detí podľa základného očkovacieho kalendára. V obci je vybudované zdravotné stredisko poskytujúce základnú zdravotnú starostlivosť v ambulancii všeobecného lekára pre dospelých a ambulancii detského lekára. V obci sa nachádza aj ambulancia zubného lekára a je zriadená jedna súkromná lekáreň. V rámci operačného programu Ľudské zdroje v súčasnosti v obci pôsobia dvaja asistenti osvety zdravia. Jeden asistent je pre ambulanciu všeobecného lekára

pre dospelých a jeden pre ambulanciu detského lekára. Sociálno-patologické javy sú v obci jedným z vážnych problémov súčasnosti: alkoholizmus, drogové a iné závislosti vrátane chorobného hráčstva – gambling, fajčenie marihuany a fetovanie toluénu, domáce násilie, vandalizmus, kriminalita, členstvo v náboženských spoločenstvách: Letničné hnutie a Mannarata. Ako menej závažné sú radené také nežiaduce javy, ktoré sú spoločnosťou viac-menej tolerované, tzn. predovšetkým prostitúcia, úžera, nemierne užívanie alkoholu, užívanie marihuany, sprejerstvo, menej intenzívne prejavy domáceho násilia (verbálneho charakteru), drobné krádeže a podvody v rodine a na pracovisku, xenofóbie, hazardné hráčstvo, ohrozovanie mravného vedomia detí a mladistvých a pod. Rizikové faktory sú predovšetkým negatívne javy v rodine, v škole, nevhodný spôsob využívania voľného času, problémy spojené s výkonom zamestnania a pracovnými návykmi, odmietanie práce ako zdroja obživy, rozšírenie konzumného spôsobu života.

Cieľ 1: Rekonštrukcia zdravotného strediska vo Veľkej Lomnici

Opatrenie 1.5: Zabezpečenie kvalitných zdravotníckych služieb

Indikátor: zrekonštruovaná plocha

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet: podľa PD

Zabezpečenie: Obec (zdroje: vlastné zdroje, úver, MZ SR)

Cieľ 2: Vybudovanie detských ihrísk, resp. ihrísk na zvýšenie pohybových aktivít detí

Opatrenie 1.6: Rozvoj športovej infraštruktúry

Indikátor: počet ihrísk

Termín: 2016 do roku 2023

Rozpočet:

Zabezpečenie: Obec (zdroje: vlastné zdroje, úver, Dotácie MŠ SR)

4 REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť komunitného plánu sociálnych služieb na území obce Veľká Lomnica nadväzuje na Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Veľká Lomnica na roky 2016 - 2023 Realizačná časť obsahuje popis úloh jednotlivých partnerov, popis inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia, popis komunikačnej stratégie k jednotlivým cieľovým skupinám, systém monitorovania a hodnotenia.

4. 1 Implementácia

Obec aktívne spolupracuje s príslušným Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Kežmarok, s ktorým pravidelne uzatvára Dohody o zabezpečení podmienok vykonávania aktivačnej činnosti formou menších obecných služieb pre obec, prostredníctvom ktorých si uchádzači o zamestnanie môžu prilepšiť aktivačným príspevkom k dávke v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke a prostredníctvom ktorej získajú pracovné návyky a následne sa môžu ľahšie uplatniť na trhu práce. Prešovský samosprávny kraj, príslušný na konanie podľa §81 písm. p) zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č.

455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v z. n. p. zapísalo KC dňom 4.5.2016 a podľa §62 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v z. n. p. poskytovateľ sociálnej služby môže poskytovať sociálne služby len na základe zápisu do registra, ktorý vedie vyšší územný celok. V rámci prevádzky komunitného centra sa poskytujú komplexné sociálne a komunitné služby zamerané na sociálne začleňovanie osôb sociálne vylúčených na individuálnej a lokálnej úrovni pre komunitný rozvoj, výkon komunitnej rehabilitácie, komunitnej a sociálnej práce, poskytovania sociálnych služieb a výkon sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pre príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít, ako aj pre vzájomnú interakciu a spoločné aktivity príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít a ostatných obyvateľov obce. Vyhľadávať neformálnych zástupcov MRK a napomáhať rozvoju ich občianskych aktivít. V rámci jarného a jesenného upratovania môžu občania poskytnúť šatstvo pre sociálne odkázaných občanov. Výkon terénnej sociálnej práce a inštitútu osobitného príjemcu za účelom využívania dávky v hmotnej núdzi a štátnych sociálnych dávok v súlade s účelom na ktorý sú určené. Podpora vysokej miery zaočkovanosti detí a zlepšenie detekcie lokálnych epidémií s cieľom zníženia výskytu infekčných ochorení v MRK a ich okolí.

Poskytovanie opatrovateľskej služby pre fyzické osoby, ktoré sú z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu odkázané na pomoc inej fyzickej osoby.

Aktívne spolupracuje s neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb poskytujúcich ambulantné, terénne a pobytové formy sociálnych služieb.

Poskytovanie príspevku na zabezpečenie stravovania pre dôchodcov.

Poskytnutie jednorazového finančného príspevku pre dôchodcov pri príležitosti „Mesiaca úcty k starším“.

Poskytovanie jednorazového finančného príspevku pre hendikepovaných a sociálne znevýhodnených občanov.

Spolupráca s Nadáciami pri organizovaní charitatívnych podujatí z ktorých výťažok je venovaný znevýhodneným občanom.

Poskytovanie finančných dotácií na zabezpečenie letných táborov pre deti a klubu dôchodcov.

Kontrola a zabezpečenie verejného poriadku Obecnou políciou Veľká Lomnica.

Zabezpečenie realizácie a naplnenia komunitného plánu obce bude dosiahnuté koordinovaným a širokospektrálnym pôsobením všetkých zainteresovaných cieľových skupín v obci v kombinácii s využitím schopností a skúseností všetkých zodpovedných osôb. Projekty možno uskutočňovať vlastnými silami alebo za pomoci externistov. Presadzovanie, aby bola MRK zapojená do vytvárania stratégií bývania a zmysluplne zaangažovaná do výstavby, renovácie alebo údržby verejných projektov smerujúcich k ich prospechu. Podporovanie výstavby nízko štandardných bytov. Podporovať zriadené Komunitné centrum a organizovať v ňom terénnu sociálnu prácu, programy zamerané na vzdelávanie, výchovu, rekvalifikáciu občanov a prípravu pred vstupom na trh práce, ako aj ďalšie vhodné činnosti. Zlepšiť technickú vybavenosť a infraštruktúru realizáciou výstavby ciest a inžinierskych sietí zo zdrojov EÚ.

4.2 Monitoring a hodnotenie

Monitorovanie plnenia komunitného plánu bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Proces monitorovania komunitného plánu sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania komunitného plánu až do ukončenie jeho platnosti. Vstupnými údajmi pre monitorovanie sú údaje z plánovaných a dosiahnutých ukazovateľov výstupu, výsledku a dopadu jednotlivých cieľov a opatrení. Výstupom monitorovania je monitorovacia správa. Proces hodnotenia sa vykonáva priebežne počas celého trvania komunitného plánu.

ZÁVER

Obec Veľká Lomnica sa dlhodobo venuje MRK. V rámci postupu riešenia k zlepšeniu postavenia a životnej úrovne MRK mala obec vypracovaný projektový zámer Lokálnej stratégie a komplexného prístupu s názvom „Cesta k rastu sociálnej inklúzie a zamestnanosti MRK vo Veľkej Lomnici“. Obec aktívne predkladá žiadosti na aktuálne vyhlásené výzvy národných projektov. Bola aktívne účastná v Národnom projekte terénnej sociálne práce, projekte s názvom Rómska občianska hliadka v Obci Veľká Lomnica, Výstavba Komunitného centra vo Veľkej Lomnici, Svojpomocná výstavba troch domov v rómskej osade Nový Dvor Veľká Lomnica. Obec Veľká Lomnica je v zozname obcí zapojených do národného projektu Take Away. Obec bude aktívne vytvárať podmienky pre prácu terénnych sociálnych pracovníkov, terénnych pracovníkov, komunitných pracovníkov, pracovníkov rómskej občianskej hliadky, opatrovateľov/iek a iných pracovníkov, a hľadať ďalšie možnosti riešenia zlepšenia sociálnej situácie a integrácie svojich občanov. Nakoľko rozsah problémov, ako vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti, pri ich súčasnej vysokej účasti na nelegálnom trhu práce, nízka úroveň vzdelanosti a kvalifikácie, zlé bytové, hygienické a zdravotné podmienky, nižší priemerný vek členov MRK, vo všeobecnosti nízka životná úroveň, problematická školská dochádzka detí, vysoká miera drogovej závislosti mládeže, gamblerstvo, vysoká miera závislosti na sociálnych dávkach, veľký rozsah úžerníctva, je tak veľký a ich vzájomné prepojenie je tak mnohostranné, že nie je možné poukázať na niektorý z nich ako na dominantný. Problém MRK je problémom komplexným, preto ho možno začať riešiť od ktorejkoľvek jeho dielčej časti. Na to, aby bolo možné riešiť problémy, ktoré MRK trápia, je potrebné, aby sami participovali na ich riešení. Je možné jednoznačne konštatovať, že zlá sociálno-ekonomická situácia v MRK je spojená s chudobou a chudoba sa navyše prenáša na ďalšie generácie, bez výraznej možnosti vymanenia sa z nej v blízkej budúcnosti.

Prostredníctvom aktivít komunitného rozvoja vytvárame predpoklady pre rozvoj preventívnych programov, ktoré majú za cieľ predchádzať vzniku rôznych sociálno patologických udalostí, ktoré v rámci sociálnych služieb následne riešime.

Komunitný plán tvorí východiskový, strednodobý dokument, ktorý vytvára predpoklady pre plánovanie, financovanie a časové zosúladenie rozvoja sociálnych služieb. Komunitný plán sociálnych služieb je otvorený, živý dokument, ktorý reaguje na zmeny a potreby obyvateľov a celej komunity obce Veľká Lomnica.

Komunitný plán sociálnych služieb sa bude priebežne vyhodnocovať a prispôsobovať meniacim sa podmienkam, ktoré budú vyplývať z legislatívnych zmien, materiálno-finančného zabezpečenia a pod. Konkrétne ciele a opatrenia budú upresňované a podrobne rozpísané v rámci ročných akčných plánov rozvoja sociálnych služieb.

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Základná charakteristika obce Veľká Lomnica

Tabuľka 2 Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia v rokoch 2010 – 2015

Tabuľka 3 Obyvateľstvo obce Veľká Lomnica podľa vekových skupín v rokoch 2010 – 2014

Tabuľka 4 Počet narodení a úmrtí v obci Veľká Lomnica v rokoch 2010 – 2015

Tabuľka 5 Migrácia obyvateľstva obce Veľká Lomnica – prírastok (úbytok) obyvateľstva v rokoch 2010 – 2015

Tabuľka 6 Celkový prírastok/úbytok obyvateľstva obce Veľká Lomnica v rokoch 2010 – 2015

Tabuľka 7 Počet detí nad ktorými bola nariadená náhradná rodinná starostlivosť formou ústavnej starostlivosti

Tabuľka 8 Počet žiakov v Základnej škole, materskej škole a spojenej školy v šk. roku 2015/2016

Tabuľka 9 Počet záškolákov na území obce Veľká Lomnica

Tabuľka 10 Národnostná štruktúra obyvateľstva na území obce Veľká Lomnica

Tabuľka 11 Náboženská štruktúra obyvateľstva na území obce Veľká Lomnica

Tabuľka 12 Počet uchádzačov o zamestnanie v okrese Kežmarok v rokoch 2014 – 2015

Tabuľka 13 Miera evidovanej nezamestnanosti (%) v okrese Kežmarok za roky 2014 – 2015

Tabuľka 14 Počet evidovaných uchádzačov a uchádzačiek o zamestnanie v obci Veľká Lomnica v rokoch 2010 – 2015

Tabuľka 15 Počet poberateľov sociálnych dávok a dávok v hmotnej núdzi v obci Veľká Lomnica (2Q 2016)

Tabuľka 16 Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi a príspevkov prostredníctvom inštitútu osobitného príjemcu v obci Veľká Lomnica (2Q 2016)

Tabuľka 17 Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese Kežmarok a v SR

Tabuľka 18 Rozdiel medzi mzdou SR a v okrese Kežmarok (%)

Tabuľka 19 Regionálny HDP na obyvateľa (v bežných cenách)

Tabuľka 20 Čisté peňažné výdavky domácností v Prešovskom kraji (v EUR/mesiac)

Tabuľka 21 Čisté peňažné výdavky domácností v SR (v EUR/mesiac)

Tabuľka 22 Miera rizika chudoby v PO kraji v porovnaní so SR

Tabuľka 23 Sociálne služby krízovej intervencie podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách

Tabuľka 24 Zariadenia a služby zriadené v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o SPODaSK

Tabuľka 25 Sociálne služby dlhodobej starostlivosti na území a v okolí obce Veľká Lomnica zriadené v zmysle zákona o sociálnych službách

Tabuľka 26 Iné služby pre rodiny s deťmi do 3 rokov

Tabuľka 27 SWOT analýza

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia v rokoch 2010 – 2015

Graf 2 Obyvateľstvo obce Veľká Lomnica podľa vekových skupín v rokoch 2010 – 2014

Graf 3 Počet narodení a úmrtí v obci Veľká Lomnica v rokoch 2010 – 2015

Graf 4 Migrácia obyvateľstva obce Veľká Lomnica – prírastok (úbytok) obyvateľstva v rokoch 2010 – 2015

Graf 5 Celkový prírastok/úbytok obyvateľstva obce Veľká Lomnica v rokoch 2010 – 2015

Graf 6 Počet detí nad ktorými bola nariadená náhradná rodinná starostlivosť formou ústavnej starostlivosti

Graf 7 Počet záškolákov na území obce Veľká Lomnica

Graf 8 Národnostná štruktúra obyvateľstva na území obce Veľká Lomnica – tri najpočetnejšie národnosti

Graf 9 Náboženská štruktúra obyvateľstva na území obce Veľká Lomnica – päť najpočetnejších vierovyznaní

Graf 10 Počet uchádzačov o zamestnanie v okrese Kežmarok v rokoch 2014 – 2015

Graf 11 Počet evidovaných uchádzačov a uchádzačiek o zamestnanie v obci Veľká Lomnica v rokoch 2010 – 2015

Graf 12 Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese Kežmarok a v SR

Graf 13 Rozdiel medzi čistými peňažnými výdavkami domácností v PO kraji a v SR (v EUR/mesiac)

Graf 14 Počet dotazníkov podľa pohlavia

Graf 15 Počet dotazníkov podľa veku

Graf 16 Počet dotazníkov podľa sociálneho postavenia

Graf 17 Aký je Váš/Vášho príbuzného súčasný sociálny problém?

Graf 18 Pri riešení niektorého z vyššie uvedených problémov využívate niektorú sociálnu službu?

Graf 19 O aké ďalšie sociálne služby, sociálne zariadenia by ste mali záujem Vy osobne/pre Vášho príbuzného?

Graf 20 Aká forma poskytovania sociálnej služby by Vám najviac vyhovovala?

Graf 21 Aký rozsah poskytovania sociálnej služby by Vám najviac vyhovoval?

Graf 22 Uvažujete o tom, že by ste v blízkej budúcnosti (do 7 rokov) využili niektorú zo sociálnych služieb?

Graf 23 Na koho sa obrátite v prípade, že by ste potrebovali získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb v obci?

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

1. GOJOVÁ, A. Teorie a modely komunitní práce. Ostrava: Zdravotně a sociální fakulta Ostravské univerzity, 2006. 116 s. ISBN 80-7368-154-4.
2. MATOUŠEK, O. Slovník sociální práce. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 288 s. ISBN 80-7178-549-0.
2. Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020
3. Národný program aktívneho starnutia 2014 – 2020
4. Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019
5. Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020
6. Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020
7. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Veľká Lomnica na roky 2016 – 2023
8. Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
9. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov
10. Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov
11. Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
12. Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
13. Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
14. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny. Dostupné na internete:

    <http://www.upsvar.sk/socialne-veci-a-rodina/socialno-pravna-ochrana-deti/databaza-informacii-o-moznostiach-pomoci-detom-a-rodinam-a-subjektov-posobiacich-v-oblasti-socialnopravnej-ochrany-deti-a-socialnej-kurately/zariadenia-posobiace-v-oblasti-socialnopravnej-ochrany-deti-a.html?page_id=13073>
15. Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb. Dostupné na internete:

    <https://www.employment.gov.sk/sk/centralny-register-poskytovatelov-socialnych-sluzieb/?searchBean.kraj=Pre%C5%A1ovsk%C3%BD+kraj&searchBean.druhSluzby=&searchBean.forma=&searchBean.typPoskytovatela=&btnSubmit=Vybra%C5%A5&_sourcePage=guU9H4d2Mf2OrUetOH8U_8JOPNrgdeQ4XcixFAHItVk%3D&__fp=IW8tmGiCBHSeJQNLNOOOAm3dE3oggcKwPuMwkdqHcmRfPLu3lyalH6F_OqYzI28yHEmLw0wLXvs5bqEAtyGMNBL-k6IXgzpTXzy7t5cmpR9SsH8ZYA1iPX9Hfg_Es7ezL4o9UBdlsjO2dNytElngfhaLHMKbGmvI>

16. Prešovský samosprávny kraj. Dostupné na internete:

<https://www.po-kraj.sk/sk/samosprava/urad/odbor-socialny/poskytovanie-socialnych-sluzieb/socialne-sluzby-register-poskytovatelov.html>

17. Centrum sociálnych služieb Kežmarok. Dostupné na internete:

<http://www.csskezmarok.sk/krizove-stredislo-kezmarok.html>

18. Štatistický úrad. Dostupné na internete:

<https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/Databases/!ut/p/b1/jZBBDoIwEEXPwgn6K0VwORBpq0gsWkQ2hoUxGAEXxvOLhI0L0dn95L3Mn2ElK1jZVs_6Uj3qrq1u71zOT2SM2SV5DpnPYmiXS6TWArHfA8cewJchDL7xdRCGnBCk2RJ6T1uZrQSH8EZ_AvjwsVlH_X6tTEgZhxajH0lSwk-AIJEeNCmbLYzrgtz__Angx_0HVg7IVIMBmHhRqrrmzO6NtbbAVZDjvADmFNjg/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/>

PRÍLOHA - PRIESKUM

V rámci prípravy komunitného plánu bolo potrebné zmapovať spokojnosť, potreby a požiadavky obyvateľov obce v oblasti poskytovania sociálnych služieb. Z metodologického hľadiska ide o jednu z najefektívnejších foriem získania spätnej väzby, avšak v súčasnej dobe, kedy stúpa dopyt po takejto forme zberu informácií, je návratnosť stále nižšia a nižšia.

Prieskum sa viedol v mesiacoch júl až september, kedy sa občania mohli zapojiť formou odovzdania papierovej verzie prieskumu.

Výsledky dotazníka sú spracované v tejto prílohe tohto dokumentu.

Prieskum mal za cieľ preskúmať tieto body:

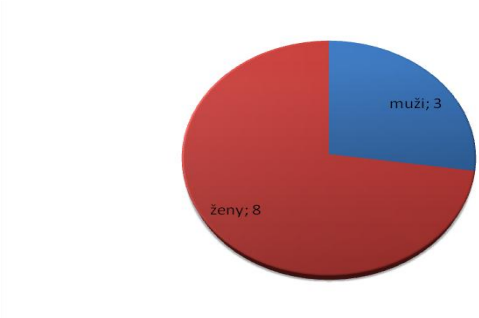
- základné demografické údaje
- sociálne postavenie
- súčasný sociálny problém
- súčasné využívanie sociálnych služieb
- informovanosť o sociálnych službách
- sociálne služby o ktoré majú občania záujem
- forma a rozsah poskytovania sociálnych služieb o ktoré majú občania záujem

V rámci prieskumu bolo odovzdaných 60 dotazníkov a do prieskumu sa celkovo zapojilo 11 respondentov, čo predstavuje 18,33 %. Pri takomto malom množstve zapojených občanov teda možno hovoriť len o indikatívnych zisteniach a majú nízku hodnotu odporúčacieho charakteru. V niektorých otázkach bola možnosť aj viacerých odpovedí súčasne.

Pohlavie

V prieskume boli aktívnejšie ženy, ktorých sa spolu zúčastnilo 73%, zatiaľ čo muži tvorili zvyšných 27%.

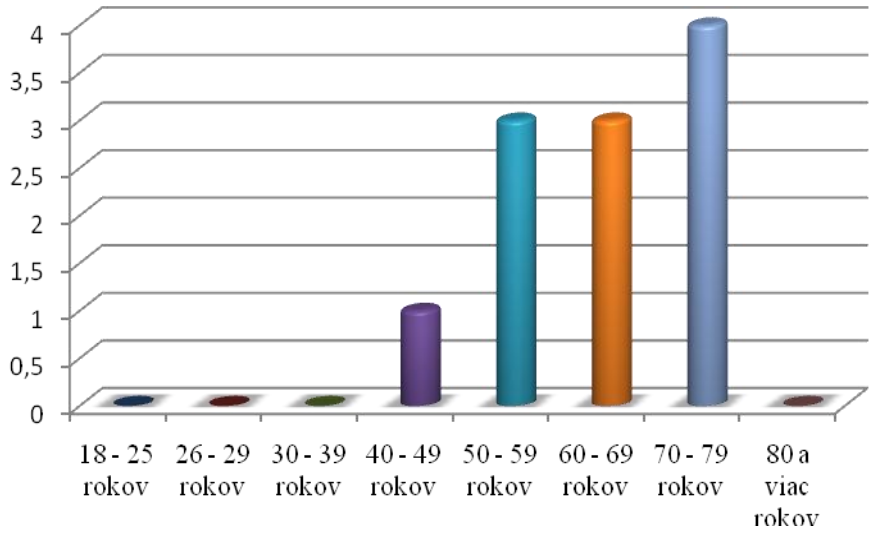
Graf č. 14 Počet dotazníkov podľa pohlavia

Vek

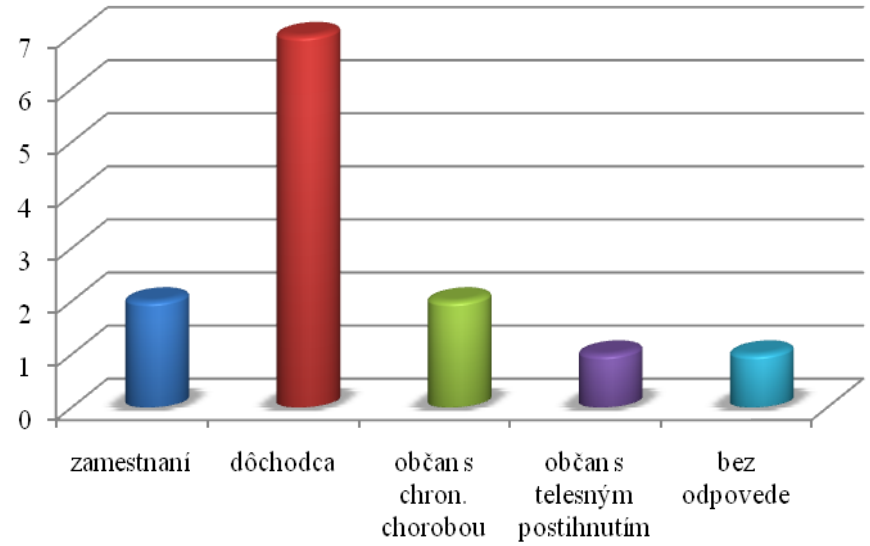
Záujem o prieskum prejavili skôr starší občania. Z celkového počtu 11 odovzdaných dotazníkov boli najsilnejšie kategórie občanov 70-79 rokov (4 respondenti) a kategórie 50-59 rokov (3 respondenti), 60-69 rokov (3 respondenti). Do prieskumu mladších ako 50 rokov sa zapojil 1 respondent.

Graf č. 15 Počet dotazníkov podľa veku

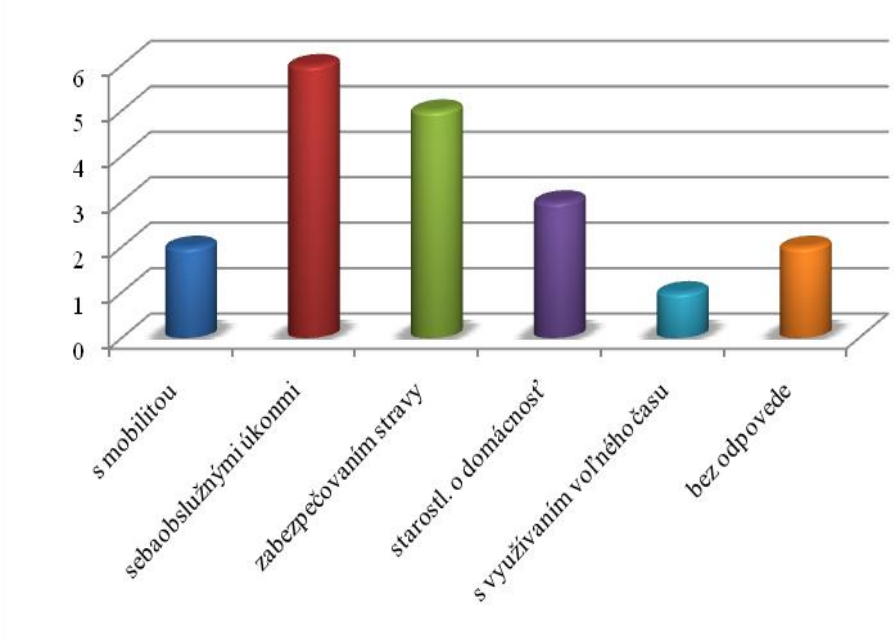
Najvyšší počet respondentov bol vo veku 70 – 79 rokov, čo predstavuje 36,36 %. Traja respondenti boli vo veku 50 – 59 rokov, t. j. 27,27 %, rovnako dvaja respondenti boli vo veku 60 – 69 rokov, t. j. 27,27 % a jeden respondent bol vo veku 40 – 49 rokov, t. j. 9,09 %

Graf č. 16 Počet dotazníkov podľa sociálneho postavenia

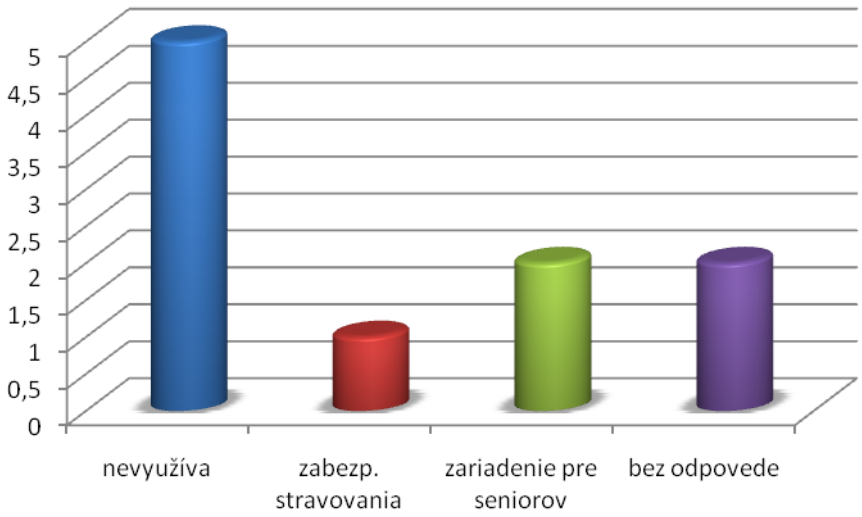
O prieskum prejavili záujem prevažne dôchodcovia, čo predstavuje 63,63 % zo všetkých respondentov. Dvaja respondenti boli zamestnaní, t. j. 18,18 %, rovnako dvaja respondenti boli občania s chronickou chorobou, t. j. 18,18 %, jeden respondent bol občan s telesným postihnutím, t. j. 9,09% a jeden respondent neuviedol žiadnu odpoveď.

Graf č. 17 Aký je Váš/Vášho príbuzného súčasný sociálny problém?

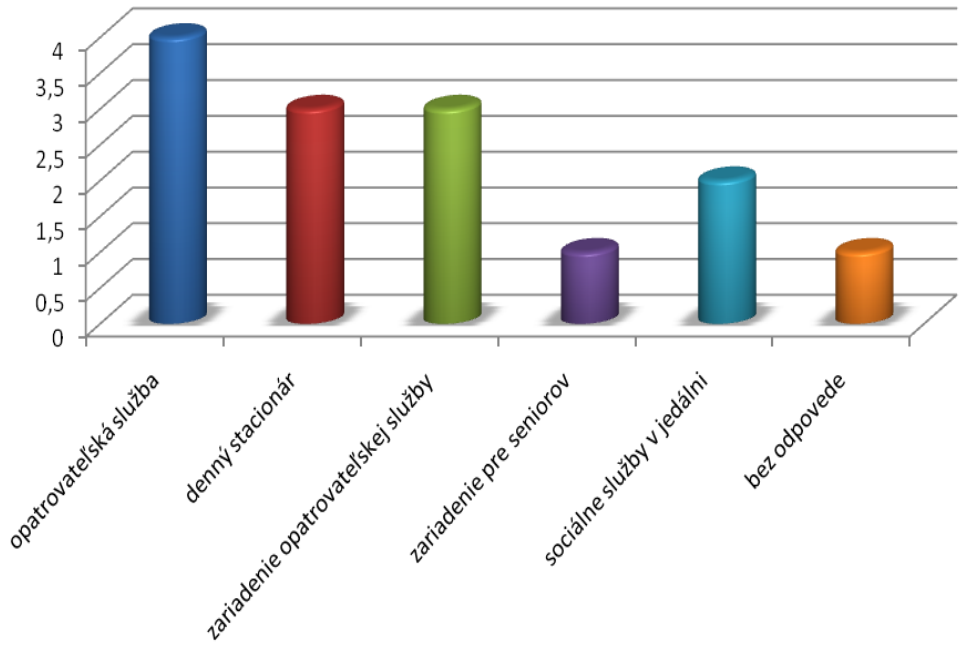
Šesť respondentov uviedlo, že ich súčasný sociálny problém je prevažne v oblasti vykonávania sebaobslužných úkonov, piati respondenti majú problém so zabezpečovaním stravy, traja so starostlivosťou o domácnosť, dvaja s mobilitou a jeden s využívaním voľného času. Dvaja respondenti neuviedli žiadnu odpoveď.

Graf č. 18 Pri riešení niektorého z vyššie uvedených problémov využívate niektorú sociálnu službu?

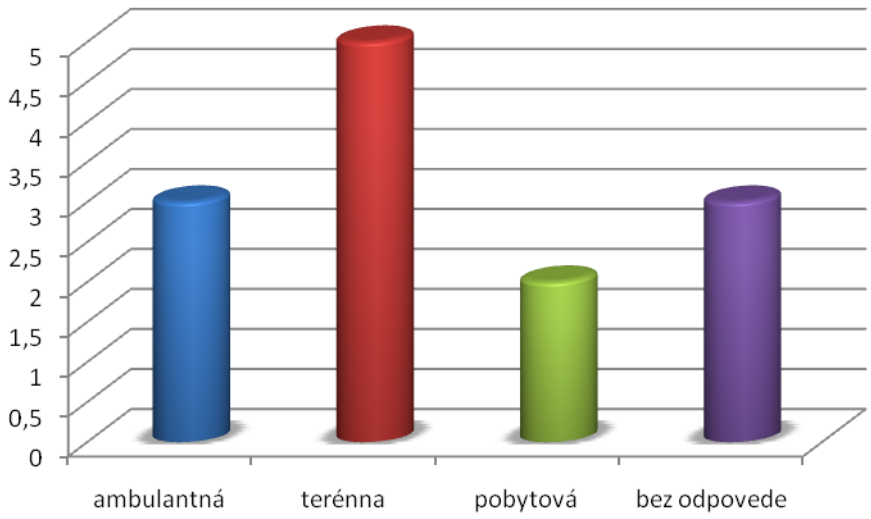
Na otázku, či respondenti využívajú niektorú zo sociálnych služieb, päť respondentov uviedlo, že nevyužíva žiadnu sociálnu službu. Dvaja respondenti uviedli, že využívajú sociálne služby zariadenia pre seniorov, jeden respondent využíva pomoc pri zabezpečovaní stravy a dvaja respondenti neuviedli žiadnu odpoveď.

Graf č. 19 O aké ďalšie sociálne služby, sociálne zariadenia by ste mali záujem Vy osobne/pre Vášho príbuzného?

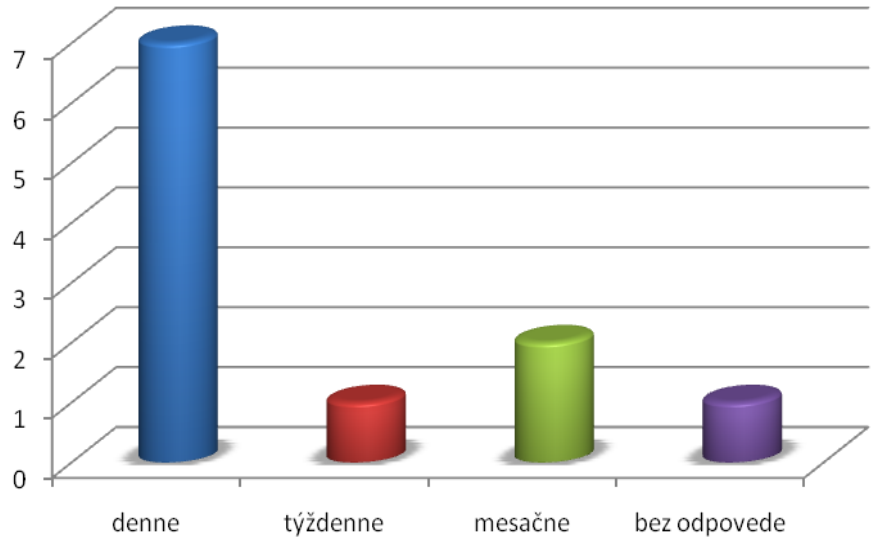
Väčšina respondentov má záujem o opatrovateľskú službu, ktorú uviedli štyria respondenti. Traja respondenti majú záujem o denný stacionár. Rovnaký počet troch respondentov má záujem o zariadenie opatrovateľskej služby. Jeden respondent uviedol zariadenie pre seniorov. Služby jedálne majú záujem využívať dvaja respondenti a jeden respondent neuviedol žiadnu odpoveď.

Graf č. 20 Aká forma poskytovania sociálnej služby by Vám najviac vyhovovala?

Respondentom by najviac vyhovovala terénna forma poskytovania sociálnych služieb, ktorú uviedlo päť respondentov. Ambulantná forma poskytovania sociálnych služieb by vyhovovala trom respondentom. Dvom respondentom by vyhovovala pobytová forma a traja respondenti neuviedli žiadnu odpoveď.

Graf č. 21 Aký rozsah poskytovania sociálnej služby by Vám najviac vyhovoval?

V rámci rozsahu poskytovania sociálnej služby prevažuje záujem o denný rozsah, ktorý uviedlo sedem respondentov. Mesačný rozsah poskytovania sociálnych služieb uviedli dvaja respondenti a jeden respondent má záujem o týždenný rozsah poskytovania sociálnych služieb. Jeden respondent neuviedol žiadnu odpoveď.

Na otázku: *„Aké sociálne služby alebo zariadenia podľa Vás v obci chýbajú a sú podľa Vás potrebné?“,* traja respondenti odpovedali nasledovne:

- „opatrovateľská služba“
- „je stále viac starých ľudí, je potrebné uvažovať čo s nimi, pokiaľ mladí ľudia pracujú a nemôžu sa starať“
- „starostlivosť o starších ľudí“

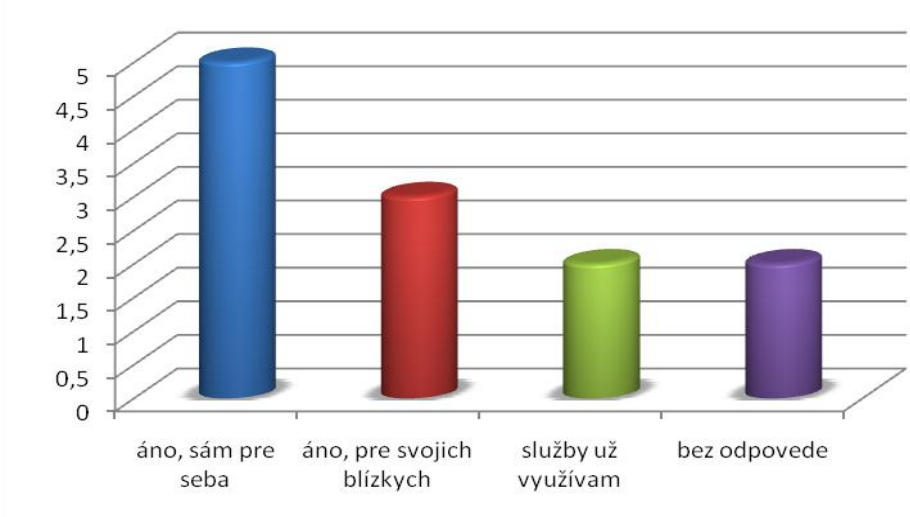
Na ďalšiu otázku: *„S akými problémami sa stretávate pri využívaní sociálnych služieb? Popíšte návrhy riešení týchto problémov“,* dvaja respondenti odpovedali nasledovne:

- „neosobnosť“
- „neochota, neosobnosť, neprofesionalita, nezáujem“

Na otázku: *„Čo je pre prijímateľa sociálnych služieb najdôležitejšie?“,* odpovedal len jeden respondent:

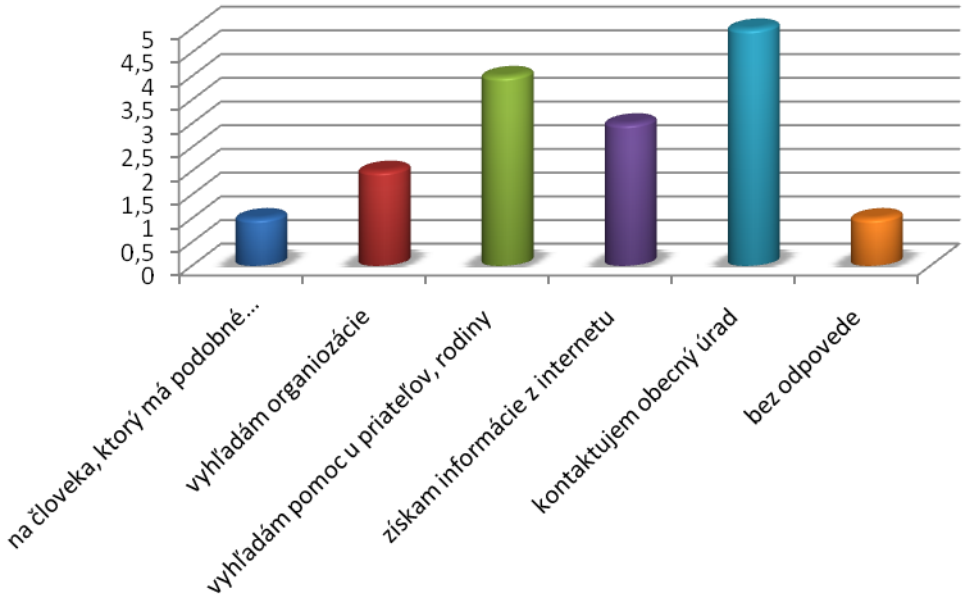
- „ informovanosť, poradenstvo“

Graf č. 22 Uvažujete o tom, že by ste v blízkej budúcnosti (do 7 rokov) využili niektorú zo sociálnych služieb?

V budúcnosti je možné očakávať zvýšený záujem o poskytovanie sociálnych služieb, čo nám ukazuje aj tento graf, nakoľko päť respondentov uviedlo, že uvažuje pre svoju osobu v blízkej budúcnosti využiť niektorú zo sociálnych služieb. Jeden z týchto piatich respondentov aj konkretizoval opatrovateľskú službu. Traja respondenti uviedli, že využijú sociálnu službu pre svojich blízkych. Sociálnu službu už využívajú dvaja respondenti a dvaja respondenti neuviedli žiadnu odpoveď.

Graf č. 23 Na koho sa obrátite v prípade, že by ste potrebovali získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb v obci?

Na obecný úrad by sa v prípade potreby získania informácii o niektorej zo sociálnych služieb obrátilo päť respondentov. Na priateľov a rodinu by sa obrátili štyria respondenti. Na internete by vyhľadali informácie traja respondenti. Dvaja respondenti by sa obrátili na organizáciu, ktorá takéto sociálne služby poskytuje. Jeden respondent by sa obrátil na ľudí s podobnými problémami a jeden respondent neuviedol žiadnu odpoveď.

Vzhľadom k starnutiu populácie je predpoklad, že sa v budúcnosti ešte zvýši záujem o poskytovanie sociálnych služieb.